

LUNDS
UNIVERSITET

Den manliga avsägelsen?

- en studie om dandyn och den manliga modebloggaren

Amanda Ardbby och Ivona Cafurek

Avdelningen för modevetenskap

Institutionen för kulturvetenskaper

Lunds universitet

MODK63, 15 hp. Examensarbete för kandidatexamen, vt 2015

Handledare: Pernilla Rasmussen

Förord

Vi vill ta tillfället i akt att tacka vår handledare Pernilla Rasmussen för allt stöd och all hjälp under arbetets gång. Vi vill också tacka Peter Andersson för goda råd och vägledning.

Helsingborg den 5e juni, 2015
Amanda Ardby, Ivona Cafurek

Abstract

The great male renunciation - a study about the dandy and the male fashion blogger

The object of this essay is to analyze how the great male renunciation have influenced men's fashion wear, as well as the way men express their interest in fashion. This was achieved by studying the dandy as phenomenon in relation to the contemporary male fashion blogger.

Analytical methods such as semiotic analysis has been applied, as well as a qualitative text analysis inspired by discourse analysis. This essay's theoretical framework is comprised from a fashion perspective, complemented by a gender perspective and a dramaturgical perspective. The outset of this essay is to question the notion that fashion is considered feminine by highlighting empirical material where men express themselves through fashion. Thus, this study attempts to problematize the thesis of the great male renunciation and expand the definition of masculinity by elucidating different interpretations of it.

Keywords: the great male renunciation, men's fashion, gender, masculinity, androgyny, dandy, dandyism, blogger

Innehållsförteckning

1. Inledning	sid 2
1.1 Bakgrund	sid 2
1.2 Syfte och frågeställningar	sid 3
1.3 Avgränsning	sid 3
1.4 Material	sid 5
1.5 Metod	sid 5
1.5.1 Semiotisk bildanalys	sid 6
1.5.2 Kvalitativ textanalys	sid 8
1.6 Forskningsöversikt	sid 9
1.7 Teoretiskt ramverk	sid 11
1.8 Disposition	sid 15
2. Analys	sid 16
2.1 Dandyn	sid 16
2.2 Nils Dardel	sid 17
2.3 Semiotisk bildanalys: Självpporträtt, 1923	sid 17
2.4 Semiotisk bildanalys: Den döende dandyn	sid 19
2.5 Kvalitativ textanalys: Nils Dardel	sid 21
2.6 Bild- och textanalysens anknytning till dandyns modeuttryck	sid 24
2.7 Martin Hansson	sid 27
2.8 Semiotisk bildanalys: TODAY'S LOOK	sid 28
2.9 Kvalitativ textanalys: Martin Hansson	sid 29
2.10 Andreas Wijk	sid 33
2.11 Semiotisk bildanalys: HOPE	sid 34
2.12 Kvalitativ textanalys: Andreas Wijk	sid 35
2.13 Bild- och textanalysens anknytning till bloggarens modeuttryck	sid 36
2.14 Den manliga avsägelsen?	sid 39
3. Avslutning	sid 46
4. Käll- och litteraturförteckning	sid 48
4.1 Digitala källor	sid 48
4.1.1 Blogg	sid 48
4.1.2 Ljudklipp	sid 48
4.1.3 Uppslagsverk	sid 48
4.2 Tryckta källor	sid 48
5. Bildförteckning	sid 51

1. Inledning

Detta avsnitt ger en introduktion och presentation av ämnet, samt en kort motivering till ämnesvalet. Avsnittet inkluderar dessutom en problemdiskussion, syftet till uppsatsen, och en presentation av material och metod.

1.1 Bakgrund

The rules of simplicity, therefore, are the rules of taste. All extravagance, all splendor, and all profusion, must be avoided. The colors, in the first place must harmonize both with our complexion and with one another; perhaps most of all with the color of our hair. All bright colors should be avoided, such as red, yellow, sky-blue, and bright green.¹

Citatet ovan beskriver hur män skulle förhålla sig till mode enligt etikettböcker från 1800-talet. Talet om mode, för män, beskrivs som återhållsamt, vilket vi också har uppmärksammat inom akademien. Ämnesvalet för uppsatsen bygger på vårt intresse att utforska mode ur ett manligt perspektiv, då vi dessutom upplever en återhållsamhet i talet om mode och män i relation till modevetenskapen. Vi noterar att mannen ofta förbises i modesammanhang eller betraktas som "det andra", i liknelse med historiska framställningen av kvinnan som "det andra".²

Det är framförallt psykoanalytikern J.C Flügels begrepp, den manliga avsägelsen, som gjort oss intresserade för ämnet. Den manliga avsägelsen är som idé baserad på en plötslig inskränkning under slutet av 1700-talet i mansdräktens dekorativa utsmyckning, som bidrog till att herrkläderna blev anspråkslösa samt enformiga. Därmed övergick herrmodet till en enkel och avskalad klädstil. Avsägelsen innebar att männen avsåde sitt fullständiga engagemang inom modesfären och överlät modeintresset till kvinnor.³ Mode är däremot en stor del av det moderna livet och genomsyrar vår vardag. Vi anser att många kulturella uttryck ryms inom modets föränderlighet. Det innebär också att modets krafter finns runt omkring oss, och det är svårt att distansera sig ifrån, vilket blir intressant i förhållande till de som påstås frånsäga sig en medverkan inom modet.

¹ Carleton. (1865). *Habits of Good Society - Handbook for ladies and gentlemen*. Boston: Harvard University, s. 152-153.

² Connell, R. (2009). *Om genus*. (2., utvidgade och omarb. uppl.) Göteborg: Daidalos, s. 57.

³ Carter, M. (2003). *Fashion classics from Carlyle to Barthes*. Oxford: Berg, s. 109.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med kandidatuppsatsen är att analysera hur ett manligt modeintresse kommer till uttryck, trots att begreppet den manliga avsägelsen är myntat av Flügel. Vi vill sålunda problematisera tesen om den manliga avsägelsen, för att undersöka huruvida den är hållbar i ett samhälle med olika maskuliniteter. Vi tar nedslag i tre olika män som representerar två olika fenomen: den historiska dandyn och den samtida modebloggaren. För att studera om den manliga avsägelsen har haft påverkan över tid, vill vi undersöka män utifrån två olika tidsepoker: 1800 och 2010-talen. Uppsatsens huvudsakliga frågeställning berör hur den manliga avsägelsen kan ha påverkat den historiska dandyn och den samtida modebloggaren, ur ett modevetenskapligt perspektiv. Genom att blottlägga maskulinitetens konstruktion i relation till den manliga avsägelsen, vill vi även belysa den problematiska uppdelningen av mode och manlighet som kommer till uttryck. Följaktligen ämnar vi besvara följande forskningsfrågor:

- Hur kommer Nils Dardel, Martin Hansson samt Andreas Wijks modeintresse till uttryck?
- Hur kan Flügelns tes om den manliga avsägelsen problematiseras och har avsägelsen haft inverkan på det valda materialet?

1.3 Avgränsning

För att få en hanterbar överblick inom ämnet, har vi valt att avgränsa oss till att studera en dandy och två modebloggare. Vi besökte däremot i början av vårt arbete ett tiotal manliga modebloggar och studerade ett flertal olika dandys för att skaffa en orientering. Nationalencyklopedin definierar exempelvis en blogg följande:

blogg (av engelska *weblog* och svenska *webblogg*), personlig och öppen dagbok på webben.

En typisk blogg består av regelbundna skriftliga inlägg med personligt hållna iakttagelser och synpunkter på dagsaktuella händelser, vanligtvis med länkar till relaterade webbsidor, artiklar och bloggar samt ibland med bilder och/eller videor. Varje blogginlägg har datumangivelse och bloggens läsare har möjlighet att publicera kommentarer i anslutning till dessa.

[...] Sedan slutet av 1990-talet har bloggarnas popularitet ökat lavinartat och dess form diversifierats. I dag är bloggen en integrerad del av s.k. *sociala medier* och kan ibland uppdateras via såväl mobiltelefon som dator. [...] Bloggen är också en viktig kanal för olika intressegrupper inom kultur- och samhällsliv

som vill skapa diskussion kring händelser och sakfrågor samt inom t.ex. populärkulturella gemenskaper.⁴

Vi avgränsar studien geografiskt till Sverige. Studien avgränsas till dessa nämnda fenomen eftersom de är män synliga i offentligheten som gjort avtryck i sin samtid genom sitt stiluttryck. Dessa män är således betydelsefulla ur ett modevetenskapligt perspektiv, eftersom de kan personifiera en säregen maskulinitet i relation till mode. Vi menar därför att det är väsentligt att män uppmärksammas mer inom forskningen, för att nyansera tesen om den manliga avsägelsen. Sociala medier omfattar ett brett område, därför har vi valt att avgränsa oss till bloggar som är en del av sociala medier.

Eftersom vi inte levde under tidpunkten då dandyn som karaktär framväxte, förhåller vi oss till vad andra forskare har skrivit om dandyn, samt till sättet dandyn som fenomen omnämns. Det finns relativt mycket tidigare forskning om dandyn, men inte mycket forskning om de enskilda bloggarna, därför utgår vi från talet om dandyn i relation till mode från tidigare forskning och talet om mode i relation till bloggarna genom de skrivna blogginläggen. Talet om respektive män i förhållande till mode är relevant, för att hantera problematiken om de historiska beskrivningarna om dandyn och det samtida textmaterialet i bloggarkiven. Eftersom dandyn inte kan behandlas utan att förstå begreppet dandyism, har vi valt att accentuera hur Nationalencyklopedin definierar begreppet:

dandyism, en på raffinerad njutning inställd livsform med dandyn i centrum. Denna stil utvecklades under 1800-talets förra hälft företrädesvis i Storbritannien. [...] Där excentriska hypereleganta lebmän och konversationsartister satte en utmanande sysslolöshet i system, med hasardspel, vadhållning och bisarra fester. Efter andra världskriget praktiserades dandyism på nytt, och förmodligen kommer 'Den döende dandyn', målad av Nils von Dardel, även han att återuppträffa.⁵

⁴ Jansson, A, 2015, blogg, Nationalencyklopedin, uppslagsverk. Hämtad 2015-05-09 <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/blogg>

⁵ Björck, S., 2015, dandyism, Nationalencyklopedin, uppslagsverk. Hämtad 2015-05-15 <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/dandyism>

1.4 Material

Vi använder det empiriska material som vi anser är mest användbart i vår studie. Det empiriska material som vi studerar är dandyn Nils Dardel och modebloggarna Martin Hansson samt Andreas Wijk. Vi valde Dardel därför att han har blivit historiskt omtalad, och är relevant då han är aktuell i utställningen *Nils Dardel och den moderna tiden* på Moderna Muséet i Malmö. Därutöver valde vi Hansson och Wijk därför att de har en bred publik inom modebloggsfären. Hansson har 1,2 miljoner läsare per vecka.⁶ Wijk är därtill omtalad som Sveriges största manliga modebloggare.⁷

Vi har valt att framhäva två målningar, *Självporträtt, 1923* och *Den döende dandyn* av konstnären Dardel, samt två fotografier på dagens outfit av de manliga modebloggarna Hansson och Wijk. Målningarna och fotografierna är utmärkande och fängslande ur ett modevetenskapligt perspektiv. Därutöver tar vi avstamp i talet om mode som kommer till uttryck i historisk litteratur om dandyn, på utställningen *Nils Dardel och den moderna tiden*, samt texterna i respektive blogg. Vi har observerat bilder samt texter i bloggarnas arkiv på Internet. Vi har dessutom tittat på videoklipp och lyssnat på ljudklipp för att bilda oss en bredare uppfattning kring männen.

1.5 Metod

Ovan nämnda avgränsning innebär att vi får en möjlighet till en kvalitativ studie. På så sätt kan vi fördjupa oss i talet om samtliga tre mäns modeintresse på ett grundläggande sätt, än vid en kvantitativ studie. Vi är medvetna att resultatet från dandyn och de två valda manliga modebloggarna inte representerar samtliga dandys, eller manliga modebloggar som existerar. Däremot kan ett liknande perspektiv, som vi utgår från, appliceras på flera män eller fenomen. Eftersom vi har en kvalitativ studie, har vi använt metoder därefter som lämpar sig. Sålunda har vi använt oss av observationer, semiotisk bildanalys och övergripande kvalitativa textanalyser.⁸ Dessa metoder är relevanta, då vi vill analysera männens beteenden och handlingar genom bild och text. De valda metoderna har vi använt oss av för att blottlägga likheter och skillnader mellan samtliga individer och respektive fenomen. Vi har främst använt oss av semiotisk bildanalys och

⁶ Hansson, M., blogg, Metromode (2015-03-20 - 2015-05-19) <http://www.martin.metromode.se> Hämtad 2015-05-15.

⁷ Karlsten, E., Radioprogram, Sverigesradio <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1646&artikel=5777432> Hämtad 2015-04-15.

⁸ Kawamura, Y. (2011a) *Doing research in fashion and dress: an introduction to qualitative methods*. (English ed.) Oxford: Berg, s. 45-60, 81-89.

övergripande kvalitativ textanalys, för att undersöka hur talet om mode i relation till män åskådliggjorts och därefter applicerat ett modevetenskapligt ramverk för att fullborda en analys kring begreppet den manliga avsägelsen, samt för att besvara uppsatsens forskningsfrågor. Vi anser att metoden är väl anpassad för uppsatsens syfte, då fokus är riktat mot modets betydelse i relation till normer om maskulinitet i ett historiskt och kulturellt sammanhang. Under följande två rubriker presenteras metoderna närmre.

1.5.1 Semiotisk bildanalys

Vi har utgått från Yvonne Eriksson, Anette Göthlunds och Göran Sonessons tolkningar av semiotiken. De har i sin tur influerats av lingvisten Roland Barthes semiotiska bildanalys. Denna semiotiska bildanalys använder vi bland annat som metod för att utforska det empiriska materialet i uppsatsen. Semiotiken intresserar sig för kommunikation och meningsskapande, genom olika tecken, således är det en metod om hur människor kommunicerar.⁹ Dessa tecken kan vara skriftligt språk eller bilder. Därmed är det viktigt att ha i åtanke att bildsemiotiken är en del av semiotiken. Den är i ständig kontakt med övriga områden, följaktligen vill vi jämföra bildtecken med språkliga tecken.¹⁰ Utgångspunkten är att en bild kan tolkas som ett tecken, vilket består av ett uttryck och ett innehåll.¹¹

En bild kan enligt semiotiken tolkas i två nivåer: denotation och konnotation. Denotation är själva uttrycket i bilden och innebär en beskrivning av motivets föreställning. Denna nivå positionerar oss som forskare, då beskrivningen påverkar vad som framhävs och är nödvändig för vidare analys. Våra kulturella förförståelser och kontexten påverkar därför det denotativa i bildens tolkning: vi människor är formade av kulturen och har en viss förförståelse för det vi ser. Kulturella förförståelsen bidrar till att vi vet att fotografierna och målningarna föreställer olika kön i den denotativa nivån.¹² Därför inleder vi varje analys med en kort beskrivning av bildens uttryck. När vi tolkar en bild är vi beroende av tidigare föreställningar för att kunna förstå dem. Konnotation är innehållet som identifieras till bildens merbetydelse: till exempel värderingar

⁹ Eriksson, Y. & Göthlund, A. (2004). *Möten med bilder: analys och tolkning av visuella uttryck*. Lund: Studentlitteratur, s. 34.

¹⁰ Sonesson, G. (1992). *Bildbetydelse: inledning till bildsemiotiken som vetenskap*. Lund: Studentlitteratur, s. 24

¹¹ Eriksson & Göthlund, 2004, s. 36.

¹² Rose, G. (2012). *Visual methodologies: an introduction to researching with visual materials*. (3. ed.) London: Sage, s. 58.

eller associationer som bilden ger upphov till.¹³ Med det menas att bildernas innehåll fördjupas ytterligare i den konnotativa nivån: bakomliggande innehåll kan medvetandegöras. Metoden innebär sålunda att nivåerna denotation och konnotation samverkar med varandra och att de möjliggör att olika betydelser i ett tecken bildar en helhet.¹⁴

Den visuella kulturen genomsyrar vår vardag i västländer.¹⁵ Därmed är det relevant att vi valt att delvis utgå från visuell kommunikation. Sociala medier, likt materialet från de bloggar vi valt att analysera, består idag av många bilder som cirkulerar, och är ett välförsett arkiv på samtida material och information. Eftersom semiotiken har som uppgift att studera alla slags tecken och betydelser, kan den därför vara ett redskap för att förstå samtidens sociala och kulturella situation.¹⁶ Genom att analysera populärkulturella bilder kan underliggande maktstrukturer blottas, därmed är det viktigt att identifiera hur bilderna bidrar till att reproducera normer samt ideal för vad som anses manligt.¹⁷ Bilderna kan betraktas som budbärare av normer och används i samhället för att upprätthålla gamla ideal eller för att skapa nya.¹⁸ Det är dock viktigt att ha i hågkomst att en bild är mångtydig, således kan den tolkas på många olika sätt.¹⁹ Därför är det en fördel att vi valt att kombinera bildanalys med en ytterligare metod: kvalitativ textanalys. Texten kan bidra till att förankra bildens betydelse. Vi är medvetna om att den tolkning vi gör utefter analysen av bilderna inte är statisk, utan att det finns alternativa tolkningsmöjligheter beroende på betraktaren. Den denotativa nivån anser vi vara viktig eftersom den kontextualiserar bildernas innehåll på en konnotativ nivå. Vi ämnar vara så transparenta som möjligt när vi bryter ner de olika delarnas betydelser.

¹³ Eriksson & Göthlund, 2004, s. 38.

¹⁴ Eriksson & Göthlund, 2004, s. 22.

¹⁵ Sonesson, 1992, s. 11.

¹⁶ Sonesson, 1992, s. 12.

¹⁷ Eriksson & Göthlund, 2004, s. 19-20.

¹⁸ Eriksson & Göthlund, 2004, s. 168.

¹⁹ Eriksson & Göthlund, 2004, s. 34.

1.5.2 Kvalitativ textanalys

Diskursanalysen går ut på att blottlägga de kopplingar mellan texter och andra element i det sociala livet som ofta är implicita. Diskursen är det offentliga meningsskapande samtalet som utgör allt som talas om i ett ämne för att förstå världen.²⁰ Diskurser är ordnade mönster som överskrider den enskilda texten och genomsyrar andra texter eller praktiker, samt studeras utifrån maktstrukturer.²¹ För att uppmärksamma dessa mönster krävs stor materialinsamling, samt noggrann läsning av texter med stor hänsyn till detaljer.²²

Vi har inspirerats av diskursanalys som metod. Eftersom vi inte har ett tillräckligt brett material, och inte heller har som syfte att blottlägga ett maktperspektiv i texterna, utgår vi inte från alla diskursanalytiska steg. Vi använder således inte fullständigt diskursanalysen som verktyg, utan väljer att göra kvalitativ textanalys inspirerad av diskursanalysen, för att analysera talet om mode i texterna. Utifrån inspiration från diskursanalysen ämnar vi att jämföra samt analysera hur talet om mode sker genom bild och text, historisk och i samtida kontext. Därför studerar vi utifrån kvalitativa textanalysen hur talet om dandyn och den manliga modebloggaren sker i relation till mode. Tonvikten i analysen läggs på språket som medium för interaktion. De sociala miljöer som talet om mode visar sig genom, är de valda bloggarna samt det historiska materialet om dandyn och bilder. Det är själva talet och språket som möjliggör förståelse.²³ I olika sammanhang cirkulerar uttryck om mode, därmed finns det olika berättelser om mode, som i sin tur ger upphov till berättelser. Därför kan talet om mode påverka hur kläderna uppfattas.²⁴ Således kan föreställningen att kläder tillhör en kvinnlig sfär vara en berättelse som påverkar hur vi uppfattar kläder och hur vi ser på män med ett modeintresse. Modets diskurs har strukturerat hur manliga kläder ser ut. När vi gör textanalysen har vi rekonstruerat organisationen av dessa meningsskapande utsagor. Därför har vi studerat det meningsskapande som talet om dandyn respektive modebloggaren förmedlar. På så sätt har det meningsskapande varit iakttagbart: olika uttalanden kring mode, bilder och specifika detaljer har utvecklat en analys kring manligt mode. Således har språkets grundenheter och de enskilda tecknen från den semiotiska bildanalysen bildat satser, som i sin tur bildat större meningsbärande sammanhang.

²⁰ Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur, s. 7.

²¹ Lindgren, S. (2009). *Populärkultur: teorier, metoder och analyser*. (2., [rev.] uppl.) Stockholm: Liber, s. 125.

²² Rose, 2012, s. 199-210.

²³ Holmberg, L. (2008). *Teorier om mode: stil som historiskt och teoretiskt objekt*. Stockholm: Carlsson, s. 219.

²⁴ Holmberg, 2008, s. 220.

1.6 Forskningsöversikt

Eftersom vårt valda studieområde inte har studerats av forskare på samma sätt som vi vill studera det, har vi i tidigare forskning funnit ett behov av att utgå från vad vi anser vara väsentlig tidigare forskning, för att kunna täcka vårt forskningsområde. Vi har därmed inkluderat flera olika forskare, som verkar inom skilda områden, vilka kan appliceras på modevetenskap och vårt material. Vi har utifrån tidigare forskning skapat oss ett eget tillvägagångssätt för att komplettera forskningen kring vårt valda ämne.

Historikern Anna Hedtjärn Wester har i sin avhandling *Män i kostym: prinsar, konstnärer och tegelbärare vid sekelskiftet 1900*, år 2010, undersökt tesen om att män vid sekelskiftet 1900 klädde sig likadant utifrån ett dräkthistoriskt perspektiv. Hennes slutsats är att de olika grupperna av män kombinerade klädedräkten utifrån klass samt yrkestitel, och att förändringarna i klädbruket skilde sig åt.²⁵ Hedtjärn Wester är därmed en viktig utgångspunkt för oss, då hon utifrån ett dräkthistoriskt perspektiv studerat mäns sätt att klä sig, och gjort det genom semiotisk bildanalys samt taktil inlevelse.²⁶ Vi har inspirerats av Hedtjärn Westers studieområde och hennes tillvägagångssätt. Vi utgår från en annan historisk karaktär, det vill säga dandyn, som vi sammanlänkar med en samtida man, modebloggaren.

Olika män innebär olika maskuliniteter, vilket kan studeras i Raewyn Connell och James W. Messerschmidt artikel *Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept*, år 2005, som utgår från ett genusperspektiv. Forskning kring hegemonisk maskulinitet har influerat tänkandet om män, kön och social hierarki sedan tre decennier. De utgår från att maskuliniteter existerar i förhållande till en hegemonisk maskulinitet. De menar att maskuliniteterna är hierarkiskt ordnade: en dominerande samt flera underordnade. Således anser de att alla maskuliniteter förhåller sig till den dominerande föreställningen.²⁷ Därför kan dessa uppfattningar vara relevanta i fortsatta studier om maskulinitet i relation till mode, då den modemedvetna mannen är en typ av maskulinitet som inte diskuteras i deras forskning.

²⁵ Hedtjärn Wester, A. (2010). *Män i kostym: prinsar, konstnärer och tegelbärare vid sekelskiftet 1900*. Diss. Lund : Univ.. Stockholm, s. 134.

²⁶ Hedtjärn Wester, 2010, s. 17.

²⁷ Connell, R. & Messerschmidt, J.W. (2005). *Hegemonic masculinity?: rethinking the concept*. *Gender & society* (Online). (2005(19):4, s. 809-828), s. 832.

Dandyn har behandlats i tidigare forskning. Historikern Olga Vainshtein diskuterar i artikeln *Dandyism, Visual games, and the Strategies of Representations*, år 2009, ur ett dräktvetenskapligt perspektiv, dandyism i relation till representation och identitetsskapande. Vainshtein menar att dandyn var modernitetens föregångare och var stereotypen av mäns modemedvetna konsumtionsbeteende under 1800-talet. Enligt henne var brittiska dandys, med Beau Brummell i spetsen, företrädare till sociala koder. Trots att utsmyckning och differentierade kläder tillhörde de normativa koderna hos aristokratin, utmanade dandyn den existerande etiketten och ifrågasatte de sociala konventionerna.²⁸ Inom dandyns livsstil ingick det att synas i offentliga sammanhang för att få visa upp sig själva och att bli beundrade. Därför pågick en motsättning när dandyn klädde upp sig: både voyeurism och exhibitionism samverkade. Dandyn koncentrerade sig oftast på detaljer och accessoarer för att fullända sitt utseende: glasögon och kappen var utmärkande attribut bland dandys. Detaljerna och accessoarerna var de ledande semiotiska koderna bland herrmodet.²⁹ För att erhålla en djupare förståelse för dandyn, har vi studerat texter om dandyn i relation till ytterligare två dräkthistoriker: Valerie Steele och Christopher Breward. Vi tar avstamp från Steeles *Paris fashion: a cultural history* från år 1998, Brewards *The Culture of fashion: a new history of fashionable dress* från år 1995 samt *Fashion* från år 2003. Tillsammans har samtliga forskare studerat dandyfenomenet tidigare, vilket har gett oss en orientering kring hur vi ska förhålla oss till tidigare studier om dandyn.

Som komplement till forskningsöversikten i förhållande till vår valda dandy, har litteratur om Nils Dardel tillämpats. John Peter Nilsson, intendent på Moderna Muséet i Stockholm, har publicerat boken *Nils Dardel och den moderna tiden* år 2014, ur ett konstavetenskapligt perspektiv. Denna bok har varit central i vår forskning om dandyn Dardel. Likaså har Thora Dardels utgåva *En bok om Nils Dardel*, år 1995, studerats för att åstadkomma en djupare förståelse för Dardels liv och hans dandyuttryck.

Att studera manliga modebloggare som kommunikatörer innebär att vi inte studerar mediet i sig, utan enbart studerar bloggen som en kanal, vilken ger utrymme för bloggaren att uttrycka sig. För att kunna styrka att modebloggaren är en viktig modeaktör i dagens modeklimat, sålunda också

²⁸ Vainshtein, O. (2009). *Dandyism, Visual games, and the Strategies of Representation*. I McNeil, P. (red.) *The Men's fashion reader* (ss 84-107). Oxford: Berg, s. 102.

²⁹ Vainshtein, 2009, s. 85.

stärka vår analys om honom, har vi använt forskning kring modebloggar. Agnés Rocamoras artikel *Personal Fashion Blogs: Screens and Mirrors in Digital Self-Portrait* publicerad, år 2011, utgår från ett medieperspektiv. Artikeln behandlar personliga modebloggar där författaren publicerar bilder på sig själv, och sina kläder samt dokumenterar outfitbilder på en daglig basis. Rocamora studerar kvinnliga modebloggare och deras betydelsefulla roll på modets marknad.³⁰ Följaktligen finns en lucka att fylla med forskning om manliga modebloggare.

1.7 Teoretiskt ramverk

Uppsatsens teoretiska ansats bygger på brittiska psykoanalytikern J.C Flügel's tes om vad som benämns som den manliga avsägelsen, vilken vetenskapliggjordes i samband med *The Psychology of Clothes* 1930, men som varit allmänt utbredd sedan 1800-talet. Vi har utgått ifrån Michael Carters tolkning av Flügel och hans redogörelse för att det skedde en plötslig inskränkning i mansdräktens dekorativa utsmyckning under slutet av 1700-talet, vilket bidrog till att herrkläderna blev anspråkslösa och att männen började klä sig tvärtemot dekorativt. Effekten resulterade i den borgerliga mannens dräkt: den tredelade kostymen.³¹ Denna sentens knyter an till den period i historien kring 1700-talets slut, då mode utvecklade sig så att de stora och påtagliga förändringarna i modedräkten blev mest synbara i kvinnors mode. Avsägelsen innebar att männen avstod från all utsmyckning av dräkten i mera raffinerade och varierande former, för att istället övergå till en avskalad klädstil. Orsakerna bakom avsägelsen, var enligt Flügel, politiska och sociala: i samband med revolutionen utvecklades idéer om ett jämlikt och fritt samhälle, vilket en större likformighet genom kläderna kunde bidra med.³² Den manliga avsägelsen kan också påverkat mannens inställning till mode. Därmed vill vi problematisera Flügel's tes om den manliga avsägelsen och pröva om den är hållbar utifrån vårt empiriska material.

Vi har valt att applicera amerikanska ekonomen Thorstein Veblen i vårt teoretiska ramverk som studeras, som i likhet med Flügel, diskuterar mode utifrån ett könsperspektiv. Veblen var en av de första teoretikerna som uppmärksammade modets fält och ville kartlägga dess system under

³⁰ Rocamora, A, (2011). *Personal fashion blogs: Screens and mirrors in Digital Self-Portraits*. Fashion Theory, vol 15, nr 4. ss. 407-424, s. 409.

³¹ Carter, 2003, s. 109.

³² Flügel, J.C. (1930). *The psychology of clothes*. (3. impr.) London: Hogarth Press and The Institute of Psycho-Analysis, s. 102-103.

sent 1800-tal, menar Carter.³³ Under 1800-talet industrialiserades västvärlden. Samhället förändrades, med ökad rörlighet mellan klasserna och ekonomisk tillväxt. Således ansåg överklassen att det var viktigt att distansera sig både från de nyrika och lägre klasserna för att uttrycka sin sociala status.³⁴ Carter tolkar att Veblen utgår från att det finns en fritidsklass, vilken Veblen definierar som en blandning mellan överklass, aristokratin, medelklass och de nyrika.³⁵ Teorin synliggörs när Veblen analyserar skillnaderna mellan herr- och dammode.³⁶ Innan 1800-talet var skillnaderna mellan könens kläder minimala.³⁷ Däremot under 1800-talet noterade Veblen att det fanns markanta skillnader. Veblens begrepp; iögonenfallande- konsumtion, slöseri och ledighet är här tydligt synbara och han menar att modet alltid drivs av att konsumera opraktiska kläder för att utstråla social status, vilket leder till förändring och nyheter i modet.³⁸ Modet hos fritidsklassen används för att visa omvärlden att bäraren inte är involverad i något arbete.³⁹ Veblen menar därmed att mode är socialt, således driven av kollektivet och människan förverkligar sig själv i relation till andra.

Modevetenskapen är tvärvetenskaplig.⁴⁰ Eftersom denna disciplin är tvärvetenskaplig, tillämpar vi kanadensiska antropologen Erving Goffmans samhällsteorier, vilka benämns som ett dramaturgiskt perspektiv. Perspektivet från 1950-talet grundar sig i att människor i möten med varandra försöker skaffa sig allmänna upplysningar om de personer de träffar, därefter appliceras sedan tidigare kända uppfattningar på dem för att orientera sig i sociala sammanhang.⁴¹ Eftersom vårt empiriska material består av offentliga människor, som uppträder genom konst eller bilder, kan detta perspektiv anläggas för att studera hur männen framställer sig själva och hur deras modeintresse kommer till uttryck inför andra människor. Goffmans teorier syftar till att alla människor spelar teater och agerar likt skådespelare för att göra intryck på en publik. Vi kommer därmed att anlägga Goffmans teori på hur dandyn och modebloggaren, genom uppträdanden, skapar och förmedlar bilden av sig själva. Uppträdanden sker oftast i en begränsad region och

³³ Carter, 2003, s. 41.

³⁴ Carter, 2003, s. 48.

³⁵ Carter, 2003, s. 45-48.

³⁶ Carter, 2003, s. 42-43.

³⁷ Carter, 2003, s. 51.

³⁸ Veblen, T. (1998 [1899]). *The theory of the leisure class: an economic study of institutions*. Amherst, NY: Prometheus Books, s. 114

³⁹ Carter, 2003, s. 47.

⁴⁰ Kawamura, 2011a, s. 13.

⁴¹ Goffman, E. (2009). *Jaget och maskerna: en studie i vardagslivets dramatik*. (5. uppl.) Stockholm: Norstedts, s. 11.

brukar benämnas som att den som uppträder, gör det i en främre region, tillsammans med andra individer.⁴² En individs framträdande i den främre regionen är således förknippat med att upprätthålla och förkroppsliga normer.⁴³ Den bakre regionen beskrivs av Goffman som avkopplande: här planeras vilka framträdanden som ska göras i främre regionen och förväntningar samt normer är inte längre lika viktiga. De sceniska inslagen som refererar till den utrustning som används i framträdandet kallas för personlig fasad och framför de detaljer som vi mest intimt identifierar med aktören själv.⁴⁴ Genom att människan agerar som en rollfigur i framställningen av sig själv, betraktas jaget som ett slags image, en föreställningsbild, som personen i sitt framträdande och i sin rollgestaltning på ett effektivt sätt försöker förmedla till andra att personen är.⁴⁵ Vi använder teorin för att få förståelse för vårt empiriska material och för att komplettera vårt metodval.

Då vår studie förhåller sig till män, har vi positionerat oss i relation till den pågående genusforskningen. Vi har anlagt ett genusperspektiv i uppsatsen, utifrån australienska sociologen Raewyn Connell, som grundades under 1980-talet. Hon menar att det inte är slumpmässigt att vi skiljer på människor utefter kön i dagens samhälle. Denna insikt utgör därmed grunden för den moderna genusteorin, menar Connell. I vardagslivet tar vi genus för givet: omedelbart ser vi om en person är man eller kvinna. Hur kvinnor respektive män ska uppfattas är underförstått och kan tyckas tillhöra naturens ordning. Däremot bidrar synen på genusskillnaderna som naturliga och det väcker uppseende om någon inte följer normen. Connell understryker att vad som är lämpligt genusrelaterat beteende ständigt sprids i omvärlden. Representationen kring manligt och kvinnligt i omgivningen är inte bara ett resultat av våra uppfattningar, utan de hjälper också till att skapa genusskillnaderna genom att visa upp perfekta exempel på maskulinitet eller femininitet. Det är därmed inget förutbestämt tillstånd att vara man eller kvinna - det är ett tillstånd under aktiv konstruktion. Ur ett genusperspektiv tycker Connell inte att vi kan se på kvinnlighet eller manlighet som något av naturen givet.⁴⁶ I sin vanligaste användning syftar termen genus på den kulturella skillnaden mellan kvinnor och män som grundas i den biologiska uppdelningen i honor och hanar. Den biologiska uppdelningen är inte hållbar ur ett

⁴² Goffman, 2009, s. 97

⁴³ Goffman, 2009, s. 98.

⁴⁴ Goffman, 2009, s. 30.

⁴⁵ Goffman, 2009, s. 98.

⁴⁶ Connell, 2009, s. 17-19.

genusperspektiv, anser Connell. Genus handlar framförallt om de sociala relationer, inom vilka individer och grupper agerar. Genussystemet omfattar inte bara relationen mellan könen utan även relationen mellan män.⁴⁷ Genusperspektivet kan sålunda bidra till att vi kan tyda hur modet kommuniceras mellan män. Det är med hjälp av genusperspektivet som vill vi problematisera tesen kring den manliga avsägelsen.

Japanska sociologen Yuniya Kawamura särskiljer mode från kläder i hennes modeologi från 00-talet. Kläder är konkreta, medan mode är plagg som är symboliskt laddade.⁴⁸ Eftersom modets centrala egenskaper är förändring och nyhetsillusion, menar Kawamura att produktionen av mode drivs av olika aktörer som bibehåller ett abstrakt och symboliskt värde hos kläderna för att producera modet. Mode sprids genom interpersonell kommunikation och institutionella nätverk, vilket Kawamura benämner som diffusionsteori. Sålunda når modet andra i ett nätverk av kommunikation mellan människor och information från företag. Kawamura försöker med denna diffusionsteori förklara hur människor anammar modet inom ett socialt system. Varje interaktion kan anses vara en kommunikationshandling, genom vilken information och påverkan kan spridas gällande till exempel ett nytt mode.⁴⁹ De som deltar i produktionen hjälper till att skapa en så kallad modeologi och bestämmer vad som ska definieras som mode.⁵⁰ Kläder blir följaktligen inte mode förrän prestigefyllda modeaktörer legitimerar dem som mode och ger modet mycket uppmärksamhet.⁵¹ Kawamura betonar att det finns ett modesystem som består av diffusionsagenter, till exempel en journalist eller redaktör, vilka legitimerar vad som är mode.⁵² Dessa olika aktörer samverkar för att upprätthålla modesystemet. Kawamura utgår inte från ett genusperspektiv när hon studerar modesystemet. Vi vill därmed applicera ett genusperspektiv, genom att ta avstamp från män, till hennes modesystem. Således vill vi påbörja en diskussion om plats finns för männen inom detta modesystem.

⁴⁷ Connell, 2009, s. 70.

⁴⁸ Kawamura, Y. (2011b). *Modeologi: introduktion till modevetenskap*. (2. uppl.) Stockholm: Norstedt, s. 134.

⁴⁹ Kawamura, 2011b, s. 117- 120.

⁵⁰ Kawamura, 2011b, s. 117.

⁵¹ Kawamura, 2011b, s. 125-127.

⁵² Kawamura, 2011b, s. 118.

1.8 Disposition

Analysens disposition är fördelad i olika avsnitt för att läsaren enkelt ska kunna följa innehållet i uppsatsens andra del. I kommande avsnitt presenteras uppsatsens analyser som görs utifrån det empiriska materialet. Det empiriska materialet består av två fenomen, dandyfenomenet och bloggfenomenet, vilka gestaltas genom tre män. I analysen undersöks hur ett modeintresse kommer till uttryck, därefter sätts männens modeuttryck i förbindelse med tesen om den manliga avsägelsen. Detta för att problematisera och nyansera tesen om den manliga avsägelsen. Avslutningsvis förs en diskussion kring resultatet av analyserna samt möjligheter till fortsatt forskning inom ämnet.

2. Analys

2.1 Dandyn

Ett allmänt påstående är att den manliga klädedräkten historiskt bestått av en odifferentierad, tjock ullkostym till informella tillfällen, samt en traditionellt, svart/vit kostym till formella tillfällen.⁵³ Enligt Steele är dandyns signaturstil däremot svart, följt av mörkblått och mörkgrönt kombinerat med färgstarka accessoarer. Följaktligen urskiljer sig dandyns kläder gentemot övrig herrklädsel.⁵⁴ Vi uppfattar att litteraturen beskriver dandyn som en avvikande maskulinitet.

Dandyn var självutnämnda ledare för elegans och utövade makt genom att etablera samt kategorisera nya regler kring kläder. Detaljerna var ett betydande faktum för att särskilja dem.⁵⁵ Dandyn kunde uppfattas som respektabla, men var uppenbarligen utanför de accepterade idéerna om maskulinitet.⁵⁶ Dandyns mål var att bli igenkänd av sina jämlika, därför behövde bara diskreta tecken för att kommunicera till omgivningen. Detta är dessutom anledningen till att detaljerna blev de ledande semiotiska koderna hos herrkläderna. Dandyn visade upp sig själv på gatorna och skulle vara uppdaterad kring nyheter som skedde i metropolerna. Han var således en flanör, observatör och skapare av mode.⁵⁷ Hans dagliga sysselsättning var att delta på exklusiva klubbar, eleganta salonger och evenemang.⁵⁸

Genom att analysera talet om mode och hur modet porträtterades genom Dardel, kan kännetecknen till ett modeintresse kartläggas och hur intresset följaktligen kommer till uttryck.

⁵³ Breward, C. (1995). *The culture of fashion: a new history of fashionable dress*. Manchester: Manchester Univ. Press, s. 172.

⁵⁴ Steele, V. (1998). *Paris fashion: a cultural history*. (2. ed., rev. and updated). Oxford: Berg, s. 81.

⁵⁵ Vainshtein, 2009, s. 94.

⁵⁶ Arnold, R. (2001). *Fashion, desire and anxiety: image and morality in the twentieth Century*. London: I.B. Tauris, s. 112.

⁵⁷ Steele, 1998, s. 88-90.

⁵⁸ Craik, J. (2009). *Fashion: the key concepts*. Oxford: Berg, s. 94.

2.2 Nils Dardel

Dardel föddes år 1888 och dog år 1943, därmed var han verksam under förra sekelskiftet. Han var en svensk konstnär, bosatt i Stockholm, men umgicks flitigt i konstnär- och författarkretsarna i Paris. Därutöver gjorde han många resor utomlands för att finna inspiration till både sin konst och klädstil. Han är mest känd för sin målning *Den döende dandyn* från 1918. Han var under ett decennium gift med Thora Dardel.⁵⁹

2.3 Semiotisk bildanalys: Självpporträtt, 1923

Bild 1 *Självpporträtt, 1923* av Nils Dardel

På den språkliga nivån skapas betydelser av bilden i bokstavlig mening. Målningen föreställer en man klädd i blå kostym, rosa skjorta och röd-orange slips. Bakgrunden är grön och täcker halva tavlan. Mannen har brunt, kortklippt och välfriserat hår. Ansiktet är vänt mot betraktaren. Ögonen är blå och runda, samt blicken är fokuserad. Ansiktet är smalt, likaså är munnen smal

⁵⁹ Dahlbäck, H, 2015, Nils von Dardel, Nationalencyklopedin, uppslagsverk. Hämtad 2015-06-04 <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/nils-von-dardel>

och sned. Bilden är avskuren i midjehöjd och mannen har en rak hållning med sluttande axlar. Målningen är i allmänhet okonstlad. Under målningen står dess titel: *Självporträtt, 1923*.

Symboliska innebörder och konnotativa betydelser skapas på den mytologiska nivån av bilden. Vi förstår att bilden är ett självporträtt av konstnären själv: Dardel. Målningen domineras av den gröna bakgrundsfärgen som ramar in mannen i centrum. Den gröna färgen symboliserar växtlighet, vår och harmoni.⁶⁰ Därför relaterar vi färgen grönt till hans personliga utveckling, uppväxt och mognad. Kläderna han bär är färgstarka och gör att han sticker ut. De olika färgerna kombineras på ett modigt sätt, utifrån vår analys, som tyder på ett intresse för mode och djärvhet. I sin samtid var den rosa färgen manligt kodad. Den betraktades som en variant av rött, som i sin tur symboliserade krigiskhet och styrka.⁶¹ Vi är därför medvetna om denna rådande diskurs när målningen producerades, men idag konnoterar vi den rosa färgen till femininitet.⁶² Således uppfattar vi idag färgkombinationen blått och rosa som en kontrast mellan maskulinitet och femininitet, det vill säga androgynitet. Därtill är adamsäpplet en kroppsdel som särskiljer kvinnor gentemot män. Hans adamsäpple syns inte på bilden, vilket förstärker känslan av att han är i en utvecklingsfas eller är androgyn. Dessutom tyder hans välfriserade hår på androgynitet.

Eftersom kavajen är blå, framhävs hans ögonfärg, vilket bidrar till att betraktaren får ögonkontakt med mannen som avporträtteras. Ögonen sägs avspegla själen och det ger oss en känsla av sårbarhet, nakenhet och ärlighet. Ansiktet är vänt framåt mot betraktaren, sålunda gör han, vad som inom konstvärlden benämns, en face.⁶³ Hans ögonkontakt uppfattar vi som typisk självporträttsblick, men kan även förknippas med självsäkerhet. Det finns en mystik som gör sig framträdande i hela hans ansiktsuttryck; exempelvis är hans leende snett och diffust, vilket vi associerar till Leonardo Da Vincis *Mona Lisas leende*. Leonardos målning har blivit mycket omtalad och har också många myter kring sig, då den är mångtydig och mystisk. Det finns likheter med detta självporträtt, då kluvenheten kring bilden bidrar till ett mytskapande kring dandyn som fenomen samt Dardel som person. Till exempel kan konstnären vilja förmedla

⁶⁰ Dabner, D., Calvert, S. & Casey, A. (2010). *Graphic design school: a foundation course for graphic designers working in print, moving image and digital media*. (4. uppl.) London: Thames & Hudson, s. 99.

⁶¹ Ambjörnsson, F. (2011). *Rosa: den farliga färgen*. Stockholm: Ordfront, s. 10.

⁶² Ambjörnsson, 2011, s. 9.

⁶³ Sandström, S, 2015, en face, Nationalencyklopedin, uppslagsverk. Hämtad 2015-06-04 <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/en-face>

dandyn som naiv och ung, erfaren med makt, eller som androgyn. Därför anser vi att bilden reproducerar myten om dandyn.

Då bilden är avskalad och utan inslag av många tecken som tyder på dandyism, utöver de starka färgerna, kan bilden representera hur Nils Dardel vill framställa sig själv, utan all rekvisita. Titeln till målningen *Självporträtt, 1923* ger kännedom om att det är sig själv konstnären har avbildat, och att han själv har haft övertaget om hur han vill framställa sig.

2.4 Semiotisk bildanalys: Den döende dandyn

Bild 2 *Den döende dandyn* av Nils Dardel

Ur denotativa betydelser syns i mitten av målningen en man liggande på en vit kudde, han har sin vänstra hand på sin bröstorg. I sin högra hand håller han en silverfärgad spegel. Mannen har på sig en grön kavaj, gröna byxor, samt en vit väst. Under västen syns en vit skjorta samt en blå slips som skymtar. Hans hår är mörkt med spretig lugg. Hans ansikte är blekt och ögonen halvöppna, sneglande mot golvet.

Runt omkring mannen finns fyra personer som är färgglatt klädda. Bakom honom hukar sig en kvinna för att rätta till kudden som mannen ligger på. Kvinnan är rödhårig och bär en rosa långärmad tröja, samt en lila långkjol. Hon vilar sitt huvud på kudden och blickar uppåt. Därefter finns en kvinna till vänster om flickan och mannen, som lutar sig framåt och hjälper kvinnan i rosa med att rätta till kudden, hon blickar ner mot den liggande mannen. Denna kvinna bär en blå överdel. I det vänstra hörnet av bilden syns en man i lila kavaj och orange skjorta samt en grön slips. Han har en kortklippt, mörk frisyra. Mannen täcker sin högra ansiktshalva med sin hand och en vit näsduk. I den högra delen av bilden hukar sig en annan kvinna i orange klänning. Hon blickar ner mot den liggande mannen. I sina händer håller hon, vad som ser ut att vara ett tygstycke som är rött, med lila dekor och ett guldigt innerfoder. Bakom henne skönjas en grön växt. Rummet som de befinner sig i är mörkt och avgränsat. Under bilden står målningens namn, vars titel är *Den döende dandyn*.

För att knyta an till bildens denotation, kommer vi att följa upp bilden med en konnotation. På så sätt kommer både denotation och konnotation att samspela för att få en helhet och tecknena bildar således bildens mening. Blickarna från de två kvinnorna bredvid honom är riktade mot honom, vilket för betraktarens uppmärksamhet till centrum av bilden. Den liggande mannen, med sin hand på bröstet, sitt bleka ansikte och sorgsna blick, uppfattar vi innebär att han känner smärta. Personerna runt omkring den liggande mannen är omhändertagande, vilket tyder på hans utsatta position och att det är något som är fel. Exempelvis skulle mannen i bakgrunden, med näsduken vid ansiktet, kunna tolkas som att han är ledsen och sörjer.

Den liggande mannen är klädd i byxa och en kavaj i samma färg, vilket gör att vi förstår att de separata delarna tillhör en dräkt, nämligen en kostym. Kostymen är ett manligt plagg som männen började använda under industrialismen. Kostymens gröna färg markerar känslomässigt drömmande.⁶⁴ Han avviker genom sitt val av färg och detta differentierar honom gentemot andra män. Kostymen pekar på att mannen har ett säregnet stiluttryck och kan tolkas till att han är en dandy. De övriga färgerna i målningen, såsom rött, blått och orange, samspelar och är samtliga varma färger, vilka stimulerar sinnen. Det är däremot intressant att personerna inte bär svarta

⁶⁴ Ambjörnsson, 2011, s. 8.

kläder, då svart konnoterar till död/sorg i västerländska länder.⁶⁵ Detta understryker att männen framställs som dandys som vill sticka ut, i jämförelse med den traditionella borgerliga mannen i svart kostym. Titeln till bilden, *Den döende dandyn*, understryker även vår förståelse att mannen på bilden är döende, därtill en dandy.

Ytterligare har vi noterat att dandyn inte greppar hårt om spegeln, såsom män på bilder brukar göra när de håller i ting för att framhäva sin maskulinitet. Snarare kan detta associeras med *the feminine touch*.⁶⁶ Dandyn kan därtill upplevas som androgyn, då spår av både femininitet och maskulinitet går att avläsa. Androgynitet söker efter att förena manligt och kvinnligt, män och kvinnor i en kropp.⁶⁷ Spegeln i mannens hand utläser vi tyder på att han är en man som är mån om sitt utseende. En spegel symboliserar däremot inte endast narcissism, utan kan också symbolisera sanning. I vidare perspektiv kan vi associera bilden till att dandyn avlider tillsammans med sin livsstil och sin identitet. Valet av färgstarka kulörer kan vara en differentiering till den traditionella svarta kostymen, och ett sätt för dandyn att stärka representationen av sig själv i relation till dandyismen. Vi uppfattar att dandyn var sann mot sig själv och levde ett liv som följde med honom till döden. I ett bredare synsätt är en annan möjlig tolkning att konstnären vill förmedla att dandyismen som fenomen, är på väg att upphöra.

2.5 Kvalitativ textanalys: Nils Dardel

Talet kring dandyn har byggts upp historiskt, kulturellt och socialt, eftersom olika konventioner samverkar för att bilda ett sammanhang. Om man tittar på tecken och hur dandyn beskrivs genom språket, kan vi blottlägga bakomliggande praktiker kring dandyn som fenomen. Olika berättelser kring dandyn, utifrån vår tidigare forskning, har påvisat gemensamma nämnare som bildar en uppfattning om dandyn. I mötet med människor, texter eller bilder förändras och omskapas uppfattningen om dandyn, därmed också verkligheten. Genom att studera dandyn ur ett sammanhang, där bilder och texter samverkar kring Dardel, har undersökningen kring hur dandyns modeintresse uttrycks varit det centrala i analysen för att besvara första frågeställningen.

⁶⁵ Dabner & Calvert & Casey, 2010, s. 98-99.

⁶⁶ Goffman, E. (1979). *Gender advertisements*. London: Macmillan, s. 29.

⁶⁷ Arnold, 2001, s. 122.

Breward betonar att dandyn som karaktär utvecklades i början av 1800-talet, som en effekt av det komplexa stadslivet med anonyma folkmassor. I samband med att städerna växte, blev kläder ett viktigt verktyg att kommunicera med, och kläderna användes bland annat för att identifiera sig med andra grupper. Stora folkmassor i trånga stadsområden gjorde alltså att kläderna blev viktiga attribut för att utmärka sig och synas.⁶⁸ Liknande karaktärsdrag som Breward beskriver, går att utläsa i talet om dandyn i vårt valda studieobjekt. Från utställningen *Nils Dardel och den moderna tiden* på Moderna Museet i Malmö finns beskrivande exempel av Dardels liv som både konstnär och dandy.

Det skvallrades friskt om honom i Stockholms sociala sällskap, om hans utsvävande liv, homosexuella vänner och kontakter.⁶⁹ Precis som folk berättade Bellmanhistorier, berättade man Dardelhistorier.⁷⁰

De skrivna texterna om dandyn fokuseras till Dardel, som under sekelskiftet 1900, var en omtalad person i Stockholms societetsliv. Utöver hans utbredda kontaktnät hade han en förmåga att röra sig fritt mellan olika länder och sociala miljöer.⁷¹ Vi har i texterna om Dardel förstått att han var en avvikande maskulinitet i sin tid, vilket också uppmärksammades i kretsar som han själv inte deltog i. Vi har funnit citat som ger objektiva beskrivningar kring att andra uppfattade honom som välklädd och hans klädsel beskrivs mestadels i detalj:

Denne vitt beresta, kokett, välklädde man med parisiska manér, måste ha stått ut i Stockholms societet som en sann dandy. Därför föreställer vi även honom så idag.⁷²

Dandyinfluenserna är tydliga uttryck i Dardels konstverk, som är präglade av mycket färg, men eftersom fotografier var svartvita under hans tidpunkt, fick vi inga indikationer visuellt på att han bar färgglada kläder i sitt privatliv. Något som däremot bekräftar hur Dardel gick klädd till vardags är följande citat:

⁶⁸ Breward, C. (2003). *Fashion*. Oxford: Oxford University Press, s. 217.

⁶⁹ [Moderna Museet]. (2015, Februari 21). #109 Den Döende Dandyn 1918 [ljudklipp]. Hämtad från <http://itunes.apple.com> (2015-05-21)

⁷⁰ Dardel, N.V. (2014). *Nils Dardel och den moderna tiden = Nils Dardel and the modern age*. Stockholm: Moderna museet, s. 23-24.

⁷¹ Dardel, 2014, s. 8.

⁷² [Moderna Museet]. (2015, Februari 21). #109 Den Döende Dandyn 1918 [ljudklipp]. Hämtad från <http://itunes.apple.com> (2015-05-21)

Han hade en särdeles välsydd och välpressad brun kostym av tämligen tunt engelskt tyg som framhävde hans smärthet och de sluttande axlarna. Skjortan var av elfenbensvitt siden från Japan eller Kina, vilka länder han nyligen besökt.⁷³

Citatet ovan ger även en indikation om att andra uppmärksammade hans liv, vilka resor han gjorde och hur de kunde sättas i relation till hans stiluttryck. Vi utläser det som att Dardel hade ett unikt stiluttryck som influerade andra, eftersom individer efter möten med honom i detalj kunde beskriva hur han klädde sig.

Enligt Steele, symboliserade dandyn som fenomenet det minskade gapet mellan de gamla kategorierna av aristokratin och medelklassen, således utvecklades en ny social krets i samhället.⁷⁴ Detta ser vi likheter med Dardel, som vistades i både bohemiska kretsar på caféer och fina parisiska salonger. Samhällsförändringar under 1800-talet främjade framväxten av en medelklass, vilket gjorde det möjligt för individen att skapa sig en identitet oberoende av det tidigare ståndssamhället.⁷⁵ Emellertid var dandyn, enligt Breward, en karaktär som underströk att dräktpresentationen hade en performativ funktion.⁷⁶ Dardel urskilde sig genom sin elegans: han var välrakad och bar livrock och eleganta handskar.⁷⁷ Attributen anser vi kom att bli viktiga igenkänningsmarkörer för hans modeintresse och hans representation av sig själv. Det sades att hatten bidrog till att Dardel lekte med sin dandyroll och iscensatte denna med hjälp av olika klädmässiga attribut. Dandyism var ett sätt för Dardel att definiera sig själv som både person och konstnär.⁷⁸ Detta styrker därmed också vår egen tolkning om att hans modeintresse var en viktig markör för hur han ville uppfattas av andra.

I texterna om Dardel och hans liv, går att analysera att han var mån om hur andra uppfattade honom, och hur han skapade bilden av sig själv. Denna skapelseprocess kommunicerades med hjälp av mode samt accessoarer. En bidragande faktor till hans dandymanéer kan ha varit att han var en berest man som inspirerades av kreativa intryck från sina jordenruntresor, såsom nyheter

⁷³ Dardel, T. (1995). *En bok om Nils Dardel*. ([Ny utg.]). Stockholm: Cordia, s. 9.

⁷⁴ Steele, 1998, s. 91.

⁷⁵ Dardel, 2014, s. 38.

⁷⁶ Breward, 2003, s. 161.

⁷⁷ Dardel, 1995, s. 14.

⁷⁸ Dardel, 2014, s. 16-18.

och mode. Förr kom modeinformationen huvudsakligen från Paris.⁷⁹ Paris uppmuntrade honom till nya levnadssätt som stod ut från det svenska. Dardel ansågs möjligtvis som annorlunda i svenska sammanhang, men kan ha varit en i mängden bland många välklädda män i de parisiska kretsarna. Influenser till hans klädstil samt intresse för kläder grundar vi i inspirationen Dardel fick på plats i Paris och även de jordenruntresor som han gjorde under sin livstid. Det kan också liknas vid att han var före sin tid med vissa stiluttryck, på grund av att han reste till städer, så som Paris, som var modeföreträdande. Att andra inspirerades av hans stiluttryck och i detalj kunde redogöra för vad han bar för kläder, kan ha varit ett sätt för andra att ta del av modeinfluenser från andra geografiska områden utöver Sverige.

2.6 Bild- och textanalysens anknytning till dandyns modeuttryck

Den semiotiska analysen samt kvalitativa textanalysen har framhåvt att dandyn, i det här fallet Dardel, var en modeintresserad man. Exempelvis utmärkte han sig genom att bära färgglada kläder, hade modiga detaljval och var avvikande gentemot andra män i de traditionella borgerliga dräkterna. Den semiotiska analysen samt textanalysen kommer härigenom tolkas som iscensatta framträdanden. Iscensatta framträdanden är en samhällsteori av Goffman. Dandyn uttryckte sitt modeintresse genom variation i färg, form, tillskärning och detaljer i sin klädedräkt. Dessutom är det betydelsefullt att Dardel väljer att porträttera sina tavlor i enbart färgglada kulörer, trots att han ville framställa en sorglig situation i målningen *Den döende dandyn*. Detta stärker hans uttryck av dandyism i representationen. Likväl skulle Dardel ha kunnat använda sig av svarta kostymer som konnoterar till sorg och död, men kontrasten tyder på att han ville betona ett säreget mode i bilden. Bilderna ger intryck av att han var självmedveten och hade ett högt individuellt stilintresse. Den övervägande gröna kulören, som konnoterade till utveckling, kan tolkas som att han ständigt ville förändras och hade en vilja att förnyas, vilket är en av de grundläggande principerna för mode.⁸⁰ Dardel uttryckte sitt modeintresse genom kläder. Dandyn var en man som utmanade definitionen av maskulinitet genom sitt modeintresse. Män var i allmänhet sedda med skepsis av andra män när de var modeintresserade, då omtolkningen av maskulinitet i samband med modeuttrycket hotade maktbalansen i ett patriarkalt samhälle.⁸¹

⁷⁹ Kawamura, 2011b, s. 154.

⁸⁰ Kawamura, 2011b, s. 50.

⁸¹ Arnold, 2001, s. 111.

Analysen öppnar således upp för en diskussion kring mode och att Dardels modeintresse spelar en viktig roll för honom, men detta har inte nämnts i texter om honom. Det har talats mycket om att dandyn var en välklädd man, men vi har inte upplevt att Dardel som dandy benämns som modeintresserad. I det skrivna talet om Dardel benämns han upprepade gånger som välklädd, men vi finner att hans modeintresse blir förbisett genom uttalanden som dessa. Enligt Kawamura ska kläder skiljas från mode, då kläderna är konkreta medan mode är abstrakt.⁸² Genom att diskutera Dardel som välklädd, i sin tur att plaggen är konkreta, tillskrivs inte den abstrakta nivån till kläderna, och Dardel uppfattas inte som modeintresserad eller att han bär mode. Därför är det en skillnad, enligt Kawamuras teorier, mellan att beskriva en person som välklädd eller modeintresserad. Genom att göra denna distinktion kan plaggen förknippas med mode, då Dardel bar kläder som legitimerats som mode i Paris. Tidigare forskning nämner inte Dardels intresse för mode, och vi tycker oss ha funnit en ny infallsvinkel genom vår analys om att Dardels modeintresse gör sig mycket tydlig i hans konst. Färgerna och avbildningarna han använder sig av i sin konst är mycket tidsenliga för dandyism, som tidigare redogjorts. Dräktpresentationen i bilderna understryker att kläderna hade en performativ funktion. Via konsten uttryckte Dardel sitt modeintresse, vilket som tidigare nämnt ofta förbisetts. Här samverkar därför konsten och modet. Konsten blir en plattform som uttrycksmedel ur ett modevetenskapligt perspektiv. Därför tolkar vi det som att konsten är en förlängning av hans modeintresse, där han estetiskt uttrycker sig via form, design och färgval. Därmed sammankopplas populärkulturen i ett finkulturellt forum.

Vi kommer att analysera dandyn utifrån två olika sätt från Goffmans dramaturgiska perspektiv. Goffmans teori liknas med att människan agerar som en rollfigur i framställningen av sig själv.⁸³ Dardels framställning som dandy sker i den främre regionen, som enligt Goffman är koncentrerad till den personliga fasaden. Den personliga fasaden innefattar detaljer som vi identifierar med aktören själv, och som vi förväntar oss ska höra samman med det agerande var han än befinner sig. Goffman kallar dessa ytliga attribut för inramning i den personliga fasaden.⁸⁴ Vad Dardels framträdande har signalera till oss som betraktat honom är således avgörande för hur han har skapat bilden av sig själv och hur andras uppfattning av honom skapas. I enlighet med vad Goffman framställer som den främre regionen, upplevs Dardel som en dandy genom sitt

⁸² Kawamura, 2011b, s. 134.

⁸³ Goffman, 2009, s. 218.

⁸⁴ Goffman, 2009, s. 97.

sätt att klä sig, sitt sätt att uppföra sig och sitt sätt att leva på. Iscensättningen av Dardels framträdande är nära sammanbundet med hans förmåga att röra sig fritt i sociala miljöer. Hans framträdanden sker således inför en publik då han beskrivs som en social och utåtriktad man. Genom analyser av Dardel har vi kunnat utläsa att uttalanden om Dardel tillskriver honom egenskaper som välklädd. Vi kan se att det går i enighet med vilken roll han ville spela inför andra människor och att han var mån om att andra skulle benämna honom som välklädd. Eftersom Dardel reste mycket och hämtade stilinspiration från länder han besökte, kom hans kläder att bli en viktig igenkänningsmarkör för hans modeintresse och hans representation av sig själv. Han övertygade människor i sin omgivning att han var en dandy och påverkade också andra människors tal om honom. Dardels uppträdanden i den främre regionen kan därmed likställas med att andras uppfattning av honom var en central del av hans liv. Historierna om Dardel i enighet med den främre regionen skildrar att han var en utåtriktad person som tyckte om att umgås i stora sällskap och att hans klädsel uppmärksammades av andra.

Teorin om den bakre regionen beskrivs av Goffman som avkopplande: här planeras vilka framträdanden som ska göras i främre regionen. Förväntningar och normer är inte lika betydelsefulla i den bakre regionen.⁸⁵ Vi anser att Dardel, enligt Goffmans bakre region, ger ett större uttryck för sin roll som konstnär när han planerar sina framträdanden. Vi upplever att konstnären Dardel utspelar sig i den bakre regionen och att konsten blir en plats för omtanke och lugn där han får uttrycka sig ytterligare och förbise krav som dandymanéerna innebar. I den bakre regionen målar Dardel självporträtt och målningar såsom *Den döende dandyn*, således finns en ambivalens i hur han egentligen vill framställa sig själv i den främre regionen. Självporträttet är blygsamt i känslouttryck, men förankras på samma sätt som på *Den döende dandyn* i en färgstark kulör. Dardel kan således ha experimenterat sitt modeintresse genom konsten och försökt kommunicera nya modeattribut till betraktarna genom sitt måleri. Utifrån det material som vi har analyserat bekräftas att hans modeintresse reflekterades genom konsten. Genom att betrakta konsten konsumerar publiken följaktligen modet som förmedlas.

⁸⁵ Goffman, 2009, s. 218.

2.7 Martin Hansson

På Hanssons blogg presenterar Hansson sig själv i ett kort stycke:

Martin Hansson är moderedaktör och modebloggare på Sveriges största dagstidning Metro och metromodeman.se. Han guidar varje vecka 1,2 miljoner människor till en snyggare stil och serverar på bloggen dagliga shoppingtips – med allt från billiga herrkläder online till det senaste inom mode från de mest omtalade modehusen.⁸⁶

Ur citatet kan vi utläsa att han har en välbesökt blogg på en stor dagstidning. Dessutom står en kort introduktion om bloggens innehåll. När vi besökt bloggen har vi bildat en uppfattning att det, på hans blogg, publiceras inlägg minst en gång om dagen, vilka oftast innehåller en bild samt en kort undertext. I inläggen får läsarna tips på klädkombinationer, inköpsställen, skötselråd, trender, stilikoner, accessoarer, resor, butiksevenemang och videoklipp. Vi förstår därutöver att han är 24 år och bosatt i Stockholm.

⁸⁶ Hansson, M., blogg, Metromode (2015-03-20 - 2015-05-19) <http://www.martin.metromode.se> Hämtad 2015-05-12.

2.8 Semiotisk bildanalys: TODAY'S LOOK

Kavaj – Morris Heritage, Polotröja – Bläck, Jeans – Morris, Double Monk Straps – Tommy Hilfiger

Bild 3 *TODAY'S LOOK* av Martin Hansson

Bilden föreställer en helkroppsbild på en man som har brunt, välfriserat svall som frisy. Han blickar till vänster mot horisonten, sålunda syns hans ansikte i halvprofil. Mannen står bredbent och har höger hand i fickan. På sig har han en svart polotröja, blå dubbelknäppt kavaj och blåjeans. Den vänstra kavajfickan är dekorerad med en ljusblå näsduk. Den blå kavajen har fickor och detaljer av svarta knappar, samt är uppvikt vid kavajslaget. Kanten på jeansen är dessutom uppvikta. Därtill har han svarta läderskor med små silvriga spännen på. Ovanför bilden står dess rubrik: *TODAY'S LOOK*. Texten under bilden förankrar inköpsställena på kläderna. Det står att kavajen kommer från Morris Heritage, polotröjan från Bläck, jeansen från Morris, samt skorna från Tommy Hilfiger.

Mannen på bilden är moderedaktören Hansson som är fotograferad framifrån, och bilden är tagen 19e februari. Texten under bilden understryker att kläderna han bär är från välkända och exklusiva varumärken. Att varumärkena är markerade och utskrivna under bilden relaterar vi till

Veblens teori, iögonfallande konsumtion. Teorin syftar till att konsumtion av varor sker för att mans ska utmärka sig, synas och för att framställa sig som a jour.⁸⁷ Hans välfriserade svall kan konnoteras till androgynitet. Kavajen är troligtvis av ull eller akrylblandning, medan jeansen är av denim. Den blå kavajen och jeansen han har på sig, är därtill av olika material och har olika nyanser av blått, vilket innebär att plaggen inte hör ihop som kostym. Däremot kan denna kombination tolkas som en enhetlig dräkt i en modern version. Det är utmärkande att kombinera en kavaj, som tillhör finkultur, med jeans som historiskt har förknippats med arbetskultur. Vad som också kan konnoteras till arbetskulturen är att mannen på bilden har valt att rulla upp kanten på jeansen. Blått är en färg som därutöver associeras till maskulinitet.⁸⁸ Skorna är lågt skurna, polerade och blanka, vilket går emot årstiden, som är vintertid. Vintern kan relateras till snö, slask och sandade vägar. Samtliga plagg som bärs av Hansson är lättklädda för årstiden, detta förknippar vi med att bilden är arrangerad. Att bilden är arrangerad tyder på att han är medveten om att bilden tas och att bilden är ett självporträtt av honom. De blå tonerna är dominerande i klädseln, och förutom skorna som är svarta, syns tydligt den svarta polon under den uppknäppta kavajen. Eftersom kavajslaget är uppvikt och polon mörkare än övrig klädsel, hamnar polon i fokus och kontrasterar mot det blåa. En polotröja är ett androgynt plagg som bärs av både kvinnor och män. Vi associerar polon med kulturella samt intellektuella personer under 1960-talet. Faktumet att han vänder bort huvudet från kameran och inte har ögonkontakt med betraktaren innebär att han är i underläge. Däremot har han en manlig framtoning, då han står bredbent, vilket vi ser som en manlig kroppshållning. Handen är placerad på höften, detta signalerar en feminin kroppshållning. Handen i fickan gör dessutom att den maskulina hållningen försvagas, eftersom vi uppfattar att han inger känslan av att han inte är helt bekväm framför kameran.

2.9 Kvalitativ textanalys: Martin Hansson

Vi har granskat inlägg från hela arkivet för att sedan välja ut de mest talande och representativa inläggen, där vi anser talet om mode är betydelsefullt. Eftersom Hansson arbetar som moderedaktör på Metromode, som är modedelen på Sveriges största dagstidning, betonas hans stora intresse för mode, då han faktiskt livnär sig på att konsumera mode och därefter uttrycker

⁸⁷ Carter, 2003, s. 47.

⁸⁸ Ambjörnsson, 2011, s. 10.

det i skrift. Han är bosatt i Stockholm, vilket tyder på att han befinner sig i en storstad med många modeintryck och kulturella rörelser. Genom Hanssons inlägg har vi tyckt oss utläsa att han har ett subjektivt tal om mode, där han ger genuina råd utefter sin egen smak och vad han anser är estetiskt tilltalande. Vi har funnit ett citat där Hansson generaliserar män, genom att säga sig tro att många män redan har vissa plagg i sin garderob. Hansson bekräftar sitt eget modeintresse genom att utgå från att han själv har dessa plagg i sin garderob, och är därför subjektiv när han förutsätter att andra män också har det. Hansson skriver i ett inlägg:

När det kommer till att ge tips kring herrmode så pratar jag ofta om att jag inte tycker att man ska krångla till det – fokusera på enkla, snygga och återkommande plagg. En man som lyckas med just detta och som jag allt som oftast får inspiration från är fransmannen Loïc Joachim. Han är grym på att kombinera de klassiska basplagg som jag tror många av oss män redan har i garderoben och lägger på så sätt stilribban högt.⁸⁹

Det subjektiva talet om modet är också tydligt i textcitatet nedan. Hansson har en frågespalt om mode där hans personliga åsikter kring mode kommer till uttryck:

Kan jag bära bruna skor efter kl. 18?

- Självklart. Stilregeln om att inte få bära bruna skor är gammal och mossig. Lagg istället energin på att skorna, klockan och bältet följer samma linje. Svart band på klockan – svarta skor. Bruna skor – brunt skärp.⁹⁰

[...] Vilka handskar är stiligast?

- Även om handskarnas syfte främst är att undvika att händerna blir blåa kan de också göra dig stiligare. Välj ett par enfärgade i mocka eller skinn för att slippa frysa och samtidigt ha kontroll ut i fingerspetsarna. Matcha vantarna ton i ton till antingen skorna eller ditt ytterplagg.⁹¹

I frågespalten uttrycker Hansson sina personliga åsikter kring mode och han framställer sig som påläst. Hans kunskap om kläder bekräftar ett modeintresse och Hansson legitimeras som modekunnig av andra män, som ställer frågor till honom kring mode. Vi ser här liknelse till

⁸⁹ Hansson, M. [Martin Hansson]. (2013, Augusti 14). *Keep it simple* [blogginlägg]. Hämtad från <http://martin.metromode.se/2013/08/14/keep-it-simple/> (2015-05-13)

⁹⁰ Hansson, M. [Martin Hansson]. (2013, Oktober 16). *Veckans frågor* [blogginlägg]. Hämtad från <http://martin.metromode.se/2013/10/16/veckans-fragor/> (2015-05-13)

⁹¹ Hansson, M. [Martin Hansson]. (2013, December 16). *Veckans frågor* [blogginlägg]. Hämtad från <http://martin.metromode.se/2013/12/16/veckans-fragor-2/> (2015-05-13)

Kawamuras modesystem, som innebär att aktörer måste legitimera vad som är mode.⁹² Hansson blir här en av modets väktare som bekräftar för andra män hur de ska förhålla sig till mode. Exempelvis kommer hans modeintresse till uttryck, då han diskuterar kring en äldre stilregel som han sedan tidigare har kunskap om. Hansson framställer sig själv som en expert inom mode som har koll på hur han själv ska klä sig, och hur andra ska klä sig. Han ger uttryck av sitt modeintresse genom att han till exempel känner till hur färger ska kombineras med varandra för att bilda ett enhetligt stiluttryck.

Vi har funnit två citat på Hanssons blogg som är motsägelsefulla:

Vårens största modetrend för oss män är mocka. I alla dess former. Oavsett om du söker efter ett par sneakers, en jacka eller datorväska kommer de att finnas i butik i detta heta material. Jag var nere på stan [sic] på lunchen och prövade safarijackan ovan från Lexington som väckte ett intensivt ha-begär.⁹³

Ett skovårdskit likt detta ovan borde varje stilintressad man äga. Kanske inte just detta ovan från Mulberry men ett liknande. Jag köper alltid mina borstar och skokrämer på Skoaktiebolaget på Humlegårdsgatan här i Stockholm eller Bäckmans på Nybrogatan. De både är kunniga, har riktigt bra produkter och guidar dig mer än gärna till hur du smidigast putsar upp dina skor.⁹⁴

Att Hansson anger inköpsställen i sina blogginlägg visar på att han känner till butikernas utbud. Genom sin blogg informerar Hansson om rådande trender för män och anger också vart plaggen finns att köpa. På så sätt uppmanar Hansson till konsumtion och han syns själv bära plagg han tipsar om, vilket vi tror inger ett förtroende för läsarna i bloggen, vilket också styrker hans modekunskap.

I det sista citatet nämner Hansson råd om hur läsarna ska ta hand om sina skor. Vi tolkar det som att han har ett intresse som inte enbart grundar sig på konsumtion och nyhetsbegär, utan att han ser ett mer långvarigt värde inom mode. Vi uppfattar detta som att Hansson vill ta hand om sina

⁹² Kawamura, 2011b, s. 117.

⁹³ Hansson, M. [Martin Hansson]. (2015, Mars 25). *The svede jacket* [blogginlägg]. Hämtad från <http://martin.metromode.se/2015/03/25/springs-biggest-trend/> (2015-05-13)

⁹⁴ Hansson, M. [Martin Hansson]. (2014, Januari 7). *Skovård* [blogginlägg]. Hämtad från <http://martin.metromode.se/2014/01/07/skovard/> (2015-05-13)

skor och skapa ett långvarigt värde till dem, samtidigt som han motsäger sig själv i andra inlägg som det översta citatet visar. I det översta citatet uppmanar han istället läsarna att konsumera mera. Hanssons modeintresse kommer därför till uttryck genom både bilder och texter, vilket bildanalysen och kvalitativa textanalysen påvisat.

2.10 Andreas Wijk

Wijk presenterar sig själv på bloggen genom ett citat:

Andreas Wijk is a singer, award winning blogger, tv-host and podcaster from Sweden.

In 2009, when he was 16 years old he started his own music and fashion blog. One year later he was working for the swedish tv channel 5 and had already won several awards like Best Fashion Blog of the Year and Best New Blogger of the Year.⁹⁵

Citatet bekräftar att Wijk är en prisbelönt bloggare som tagit emot ett flertal priser för sitt bloggande. Vi uppfattar det som att det publiceras i snitt ett inlägg om dagen på hans blogg som oftast innehåller bilder utan text. I inläggen får läsarna uppdatering från Wijks modeinköp, resor, accessoarer, privata tillställningar, modeveckor och evenemang. Därutöver är Wijk 22 år gammal och bosatt i Göteborg.

⁹⁵ Wijk, A., blogg, Personlig Webbdomän (2015-03-20 – 2015-05-19) Hämtad <http://andreaswijk.se> 2015-05-12

2.11 Semiotisk bildanalys: HOPE

Suit from Calvin Klein,
Socks from Hope,
Sneakers from Puma,
Shirt from Filippa K

Bild 4 HOPE av Andreas Wijk

I denotativa analysen av fotografiet ser vi en man sittande i en fönsterkarm. Den synliga delen av rummet, som mannen sitter i, är omringat av långa, svart/vita gardiner. Rummet bilden tas i upplevs som avgränsat, då enbart en liten del av rummet fångas på bild. Mannen har brunt, lockigt hår och luggen i sidbena. Ansiktet är solbränt och hans blick är snett ner mot vänster. Huvudet är vridet åt vänster och därmed syns ansiktet i halvprofil. Han sitter bredbent på fönsterkarmen med fötterna pekande utåt. Mannen bär en ljusgrå kostym, kombinerat med en vit skjorta, som är uppknäppt vid halsen. Byxorna är upprullade nertill vilket framhäver de vita sportstrumporna. Högra handen är i byxfickan och den vänstra greppar löst om väskremmen som hänger över hans vänstra axel. Väskan är grå med svarta detaljer och skorna är vita med svarta

inslag. I produktinformationen framkommer det att kostymen är inköpt från Calvin Klein, strumpor från HOPE, skor från Puma samt skjorta från Filippa K.

Mannen på bilden är Andreas Wijk, Sveriges största manliga modebloggare. Av produktinformationen på kläderna förstår vi att det är välkända och exklusiva varumärken som Wijk bär. Omgivningen kan sammankopplas till en del av kläderna mannen bär. Vi tycker att kläderna passar in i bakgrunden och inger en känsla av att bilden är arrangerad och väl genomtänkt för att framhäva klädernas färgtema. Eftersom bilden är avskalad hamnar fokus på mannen och hans mode. Kostymen han bär är ett traditionellt manligt plagg, men i en utmärkande ljus färg. Denna kostym kombinerar han med ett par sportskor och ett par sportstrumpor, därför finns det motsättningar i klädvalet. Kostymen tillhör finkulturen, medan sportdetaljerna, såsom sportskorna och tubsockorna, tillhör populärkulturen. Vad som också kan kopplas till populärkultur är att Wijk har valt att rulla upp kanten på byxorna. Detta kan exempelvis associeras till sportsammanhang och ger ett intryck av att kroppen kan bli desto mer rörlig i kläderna. När byxkanten är upprullad syns även texten HOPE på sockorna, vilket kan innebära att Wijk har ingått i ett samarbete med detta varumärke. Vi har noterat att samtliga plagg är välkända varumärken som kan vara av stor vikt för Wijks roll som modeförebild. Varumärkena har symboliska värden, vilket inger en uppfattning att Wijk vill identifiera sig med en viss typ av livsstil. Wijk bär en väska över axeln. Handväskor är kontroversiellt för män att bära, men med hjälp av denna accessoar visar Wijk att han vill bryta mot normen. Wijk sitter avslappnat och bredbent vilket för tankarna till ett maskulint kroppsspråk. Däremot har han ingen ögonkontakt riktad mot kameran, lätt särade läppar och är fotograferad ovanifrån, vilket tyder på underlägsenhet och femininitet.⁹⁶ Därutöver har Wijk ett längre svall som frisyra, vilket vi även associerar med androgynitet.

2.12 Kvalitativ textanalys: Andreas Wijk

I den kvalitativa textanalysen har vi analyserat det skrivna talet om mode i bloggen utifrån tillgång, då det skriftliga innehållet varit begränsat. Textanalysen har därför förankrats med utläsning av bilder. Wijks modeintresse uttrycks främst genom fotografier. Bildmaterialet är stort, varierande samt detaljfokuserat. Bilderna som visas i bloggen är genomarbetade och

⁹⁶ Eriksson & Göthlund, 2004, s. 127-128.

iscensatta, detta utmärker att Wijk har ett visuellt modeintresse snarare än verbalt. Frånvaron av ett skriftligt samtal kring mode tolkar vi som att han anser att mode endast ska vara ett visuellt kulturobjekt.

Tystnaden om mode upplevs som medveten, eftersom att bilderna är en stor del av de dagliga inläggen. I bloggen som helhet ges fotografierna det centrala utrymmet. Detta får antas som en avsiktlig medvetenhet. Wijk framställer sig genom sina fotografier som en modemedveten person, som deltar på modeveckor, uppdaterar outfitbilder, går på evenemang, har samarbetspartners samt reser. Priserna han vunnit i samband med sin blogg indikerar på att andra människor bekräftat hans engagemang inom mode och hans sätt att framställa mode visuellt. Det finns inlägg på Wijks blogg där bilder kombineras med kortare text där ett tal om mode förs. Följande citat är ett exempel på detta:

Älskar denna look som är en mix av dressat och sport. Polotröjan kan lätt ge ett uppklätt intryck, men med sportigt till blir det en helt annan känsla.⁹⁷

Citatet understryker att det skrivna talet om mode på Wijks blogg tenderar att bli ambivalent och svårtolkat. Wijk begränsar tolkningen när han inte utvecklar vad han upplever att kläderna signalerar. Istället hänvisar han till en känsla som inte förklaras. Detta kan uppfattas som att han utgår från att alla tolkar mode på samma sätt som honom. Det kan också antyda på att han sällan förankrar bilderna med ett genomtänkt samtal kring mode.

2.13 Bild- och textanalysens anknytning till bloggarens modeuttryck

Analysen har framhävt att modebloggarna uttrycker sitt modeintresse genom både bilder och texter vilket vår bildanalys och kvalitativ textanalys understryker. Bloggarna kombinerar plagg som inte kulturellt hör samman, exempelvis sportskor med kostym eller polotröja med kavaj. De är måna om sitt utseende, publicerar dagens outfit och syns i en modekontext på sociala medier. Att de överhuvudtaget tar sig tiden att dagligen uppdatera sin blogg med bilder på dagens outfit pekar på att de vill uttrycka sitt modeintresse. Dessutom tyder exempelvis iscensättningen av bilderna, som framhäver plaggens färgteman, på att de vill personliga modeuttryck. Hansson har

⁹⁷ Wijk, A. [Andreas Wijk]. (2014, November 2). *Adidas* [blogginlägg]. Hämtad från <http://andreaswijk.se/2014/11/02/adidas-2/> (2015-05-13)

framförallt ett utförligt samtal om mode i sin blogg. Texterna är alltid väl förankrade och välformulerade med ett språk som förknippas med branschterminer. Verbalt uttrycker de båda sitt modeintresse genom att introducera sitt arbete, modeutmärkelser och att de kontinuerligt deltar på butiksöppningar, modeevenemang och har koll på inköpsställen.

En region definieras enligt Goffman som vilket ställe som helst, som till viss grad är avgränsat. Regionerna varierar beroende på det kommunikationsmedium, i vilket personerna uppträder.⁹⁸ Wijk och Hansson använder sig av samma kommunikationsmedium i framträdandet i den främre regionen. Bloggen är således den plats genom vilken bloggarna uppträder. Bloggen blir därför viktigt för framträdandet, eftersom det är i bloggen som uppträdandet sker och uppfattningen om Hansson och Wijk skapas. Alla inlägg om mode, det vill säga bilder, kollage och event relaterade till mode, bidrar därmed till att upprätthålla en image som bloggarna vill förmedla av sig själva inför läsarna och därigenom skapas uppfattningen om Wijk och Hansson. De sceniska inslagen som refererar till den utrustning som används i framträdandet kallas för personlig fasad och framför de detaljer som vi mest intimt identifierar med aktören själv.⁹⁹ Den personliga fasaden skiljer sig åt hos Wijk och Hansson. Wijk uttrycker sitt modeintresse genom fotografier, vilket är karaktäristiskt för honom som modebloggare. Således kan det också utläsas som att Wijk vill att hans läsare ska få ta del av många bilder på honom iklädd moderiktiga kläder, för att påvisa sitt modeintresse och hans förmåga att fotografera. Hanssons personliga fasad och modeuttryck förmedlas dessutom genom fotografier som inte enbart porträtterar honom själv iklädd i moderiktiga kläder. Fotografier på andra män som inspirerar honom lyfts också fram för att hans modeintresse ska komma till uttryck. På så sätt kommer mode till uttryck genom den främre regionen, men skiljer sig åt i personliga uttryck bloggarna emellan. Andra teckenförmedlare kan vara relativt rörliga eller kortvariga och kan visa sig i form av ett ansiktsuttryck och kan under ett uppträdande skifta snabbt.¹⁰⁰ Då Goffmans teori utvecklades och anlades innan bloggfenomenet, finns därmed en kritik mot teckenförmedlarna, enligt oss. Teckenförmedlare, som exempelvis ansiktsuttryck, blir bestående eftersom ett fotografi inte skiftar i uttryck, vilket kan påverka framträdandet hos en bloggare. En pose, mimik eller ett uttryck som förmedlas genom ett fotografi i bloggen kan därför påverka framträdandet och bli bestående. Detta skiljer sig från att

⁹⁸ Goffman, 2009, s. 97.

⁹⁹ Goffman, 2009, s. 30.

¹⁰⁰ Goffman, 2009, s. 97.

teckenförmedlare i interaktion ansikte mot ansikte är föränderliga, och därmed inte bestående, så som de är på bloggen.

I den bakre regionen kan man omsorgsfullt utforma de inslag i framträdandet som får det att uttrycka någonting utöver sig självt, där konstrueras illusioner och intryck öppet.¹⁰¹ Wijk och Goffmans teori om den bakre regionen kan appliceras på bloggarna eftersom de avlägger tid till att forma sig själva och hur de ska uppfattas av andra. Hansson och Wijk planerar sina inlägg, iscensätter och fotograferar, samt arbetar med material som publiceras. En liknelse mellan dandyn och den manliga bloggaren är att de båda planerar sin iscensättning av sig själva i den bakre regionen. Dardel använder sin konst som uttrycksmedel, medan bloggaren istället använder sin blogg för att uttrycka sitt modeintresse. Det kan likställas med att bloggaren kan ses som en modern framställning av den historiska dandyn. Båda är flanörer av mode för sin tid, men genom olika konstformer. En skillnad är däremot att bloggaren kan visa upp sig snabbare och enklare via bloggen. På så sätt når de observatörerna utan att personligen behöva interagera med dem. Bloggarna interagerar via ett kommunikationsmedel i vanliga fall när de publicerar inlägg men de går också på evenemang och butiksöppningar där de kan kommunicera ansikte mot ansikte. Dandyn behövde däremot ständigt socialisera sig och kommunicera ansikte mot ansikte för att nå ut till observatörerna.

¹⁰¹ Goffman, 2009, s. 102.

2.14 Den manliga avsägelsen?

Bildanalysen och den kvalitativa textanalysen visar hur ett modeintresse kommer till uttryck bland männen som studien tar avstamp från. Eftersom tesen om den manliga avsägelsen har generaliserat männen till att de inte är engagerade inom mode, kan vår studie betona att män är modeintresserade och att de vill uttrycka sitt modeintresse. Däremellan kan avsägelsen problematiseras för att utröna ifall teorin påverkat det manliga modeintresset.

Viktigt att ha i åtanke att Flügel är påverkad av sin samtid och de rådande tankegångarna som formade denna diskurs. Flügel menade att det innan moderniteten inte fanns någon markant skillnad mellan utsmyckningen av de båda könen kläddräkt, men att anledningen till att kvinnors klädsel är mer utsmyckad understryker att skillnaden har en rot i primära olikheter i könskonstitutionen. Den viktigaste olikheten mellan könen, enligt Flügel, är att den sexuella libidon är diffusare hos kvinnorna än hos männen. Hela kvinnokroppen är sexualiserad, medan den manliga kroppens sexualisering är knuten till den genitala zonen. En exponering av enskilda delar av den kvinnliga kroppen har en mer erotisk verkan, än hos manskroppen, förutom när det gäller genitalierna.¹⁰² Flügels utsagor, enligt Carter, tyder på att män och kvinnor klädde sig på olika sätt på grund av deras olika könstillhörigheter.

Flügel särskiljer därmed könen och understryker att kläddräkten bidrar till denna differentiering. Detta betonar att hans teorier stödjer två konstruktioner: maskulinitet och femininitet. Flügels syn på kön kan grundas i att samma, eller liknande tankar, har fått stort utrymme i den västerländska kulturen sedan 1800-talet. Denna uppfattning är nämligen historiskt och kulturellt förankrad.¹⁰³ Alltså har *en* maskulin identitet tagits för givet. När denna identitet tas för givet ifrågasätts den inte. Andra typer av maskuliniteter har då betecknats som ”det avvikande”, och uppfattningen att det endast finns en maskulinitet eller en femininitet för könen att förhålla sig till, har således kvarlevt. Flügel menade därmed att tesen om den manliga avsägelsen innebar en likformighet i klädseln som kunde bidra till att samhället blev mer jämlikt, således att ett demokratiskt samhälle kunde manifesteras genom modet.¹⁰⁴ Männen klädde sig i liknande kläder med attribut för att minska skillnaderna.

¹⁰² Carter, 2003, s. 98-99.

¹⁰³ Connell, 2009, s. 104.

¹⁰⁴ Carter, 2003, s. 102-103.

Vi menar att det är problematiskt att diskutera mode i förhållande till demokrati, eftersom demokrati är ett politiskt begrepp som innebär att alla får delta och att alla har fria val. Följaktligen utvecklades istället en norm som innebar att män inte skulle vara modeintresserade. Mode uppfattades snarare som en kvinnlig angelägenhet. Varierande kläder, detaljer och former tillhörde inte den manliga dräkten.

Flügel ger inte mycket utrymme åt den enskilda individen att uttrycka sig, utan ser på männen som en del av ett kollektiv. Veblen ser på människan i relation till modet som en del av ett kollektiv och lämnar därför litet utrymme, precis som Flügel, för den enskilda individen, anser vi. Enligt Veblen används mode för att visa omvärlden att bäraren inte är involverad i produktion, men ändå kan konsumera och signalera social status. Individen söker en kollektiv anonymitet i den sociala processen. Veblen har också noterat att det är en stor skillnad mellan manlig och kvinnlig klädedräkt. Veblen har därmed en benägenhet att generalisera både individerna och könen i det sociala samspelet i modeprocessen. Detta kan tolkas som att han bara skiljer mellan kön - inte genus *och* kön. Veblen nämner att han ser på dandyn som en fåfäng karaktär, som är positionerad som en motsättning till "normala" män. Således hamnar dandyn utanför ramarna för det manliga könet och Veblen utvecklar inte tanken att se på dandyn som en annorlunda maskulinitet, som socialt genus. Han frågar sig varför det är en stor skillnad mellan köns klädedräkt. Hans slutsats är att männen projicerar sitt modeintresse, därtill sitt uttryck av social status, genom kvinnorna. Kvinnorna klär sig i exklusiva kläder och på så sätt får männen utlopp för sitt modeintresse och kan bibehålla sin ställning "utanför" modets sfär. Mäns modeintresse är därför dolt och kvinnorna förkroppsligar modet.¹⁰⁵

Den enskilda maskulinitet som Flügel utpekade kan jämföras med den hegemoniska maskuliniteten som sociologerna Connell och Messerschmidt diskuterar.¹⁰⁶ När man uppmärksammat samspelet mellan kön, ras och klass har man börjat urskilja multipla maskuliniteter.¹⁰⁷ Inom mäns genushierarki är den homosexuella mannen underordnad, men denna maskulinitet är inte den enda underordnade. Även heterosexuella män är utestängda från legitimitetscirkeln om de är förknippade med femininitet. Om alla män förhåller sig till en

¹⁰⁵ Carter, 2003, s. 46-48.

¹⁰⁶ Connell & Messerschmidt, 2005, s. 823.

¹⁰⁷ Connell, R. (2008). *Maskuliniteter*. (2. uppl). Göteborg: Daidalos, s. 114.

hegemonisk maskulinitet, finns det inte mycket utrymme för fria tolkningar kring flera olika maskuliniteter som är olika konstruerade. Få män kan egentligen leva upp till den hegemoniska maskuliniteten.¹⁰⁸ Det krävdes mod av dandyn att som man vilja uttrycka en avvikande maskulinitet i ett patriarkalt samhälle. Arnold menar att ifrågasätta manlighet genom ett modeintresse, innebar att utmana den rådande maktbalansen.¹⁰⁹ Eftersom mode förknippats med femininitet, har modeintresserade män förknippats med femininitet. Dandys var uppenbarligen utanför de accepterade idéerna om maskulinitet eftersom de ville uttrycka sin avvikande maskulinitet genom modet.¹¹⁰ Det krävdes sålunda av dandyn ett starkt kurage att uttrycka individualism genom klädseln och att gå emot den rådande normen kring maskulinitet. Dandyn var banbrytande under denna tidpunkt. Tidigare i avhandlingen har det tagits upp att Dardel var en differentierad maskulinitet som ville uttrycka denna direkt genom konsten, indirekt genom modet. Utsagor som att Dardel klädde sig avvikande i varierande kläder och färger, samt var mån om sitt utseende, tyder på att han ville kommunicera genom modet.

Att skillnader minskade mellan människorna genom avsägelsen som Flügel beskriver det, är därför tvivelaktigt, anser vi. Istället uppfattar vi att skillnaderna mellan människorna ökade, då människorna inte passade in ifall de inte sorterades under normen manlig eller kvinnlig.

Den manliga avsägelsen, syftar enligt Flügel, därmed till politiska och sociala orsaker: i samband med franska revolutionen utvecklades idéer om ett jämlikt och fritt samhälle, vilket en större likformighet genom kläderna kunde bidra med.¹¹¹ Demokratiseringen av klädedräkten, följaktligen den manliga avsägelsen, innebar således att män klädde sig i grått, svart och vitt för att eftersträva en gruppstillhörighet oberoende av klass.¹¹² Att alla män klädde sig anspråkslöst och likadant tolkar vi som en generalisering. Den manliga avsägelsen kan ifrågasättas, eftersom verkligheten är mer komplex än vad Flügel gav uttryck för. Även Hedtjärn Wester understryker att manliga avsägelsen kan ifrågasättas. Hennes slutsats är att olika maskuliniteter uttrycker sina klädedräkter på olika vis.¹¹³ Vi instämmer med Hedtjärn Wester, eftersom det utefter vårt

¹⁰⁸ Connell, 2008, s. 117.

¹⁰⁹ Arnold, 2001, s. 111.

¹¹⁰ Arnold, 2001, s. 112.

¹¹¹ Carter, 2003, s. 109.

¹¹² Flügel, 1930, s. 105.

¹¹³ Hedtjärn Wester, 2010, s. 134-135.

material finns män som vill utmärka sig genom den tredelade kostymen. Vårt material framhäver att männen bär kostym, men har egna och särskiljande tolkningar av dräkten.

Av Flügel att påstå att samhället utvecklades till ett jämlikt och fritt samhälle som skulle reflekteras i den manliga dräkten, tycker vi är motsägelsefullt: om alla män enligt denna teori var bundna till att förhålla sig till en likformig klädedräkt, porträtteras inte ett fritt och jämlikt samhälle, utifrån uppsatsens analys. Därför kan även Flügelns motiv bakom avsägelsen, att modet demokratiseras, diskuteras. Snarare reviderades männens frihet att exponera sig själva, då männen var tvungna att förhålla sig till normativa klädregler. Ett demokratiserat mode borde istället associeras med människor som är fria att uttrycka och klä sig som de vill. Genom att Flügel utgår från denna teori, bildas en diskurs som kvinnor och män måste förhålla sig till, även i praktiken. Att vetenskapliggöra teorin kunde således bidra till en uppfattning att mode tillhör en kvinnlig sfär. Till följd har det blivit naturligt att mode är förknippat med femininet. Således har manligt mode uppfattats som något onaturligt, eller avvikande.

Vi menar att en genushistorisk analys av klädedräkten krävs för att en studie av manlighet med utgångspunkt i mode ska kunna göras. Connell understryker att vad som är lämpligt genusrelaterat beteende ständigt sprids i omvärlden.¹¹⁴ Tesen om den manliga avsägelsen skulle således kunnat ha bidragit till en uppfattning om män inte ska delta inom mode.

Connells genusteorier innebär att kön är biologiskt, medan genus är konstruerat. Connell betonar att genus är det sociala faktumet: skillnaden mellan maskulina och feminina roller.¹¹⁵ Genus existerar därför att biologin inte bestämmer det sociala.¹¹⁶ Således poängteras att maskulinitet är en social roll och de två begreppen kön och genus skiljs åt, vilket öppnar upp för fler tolkningar kring maskulinitet. Det är emellertid inte något förutbestämt tillstånd att vara man eller kvinna, utan ett tillstånd under aktiv konstruktion, vilket är ett samtida synsätt jämfört med det historiska. Istället för att skilja på begreppen, likt Flügel, ska fokus på relationerna vara i centrum. Genus handlar framförallt om de sociala relationer inom vilka individer och grupper agerar.¹¹⁷ Om man

¹¹⁴ Connell, 2009, s. 18.

¹¹⁵ Connell, 2009, s. 83.

¹¹⁶ Connell, 2008, s. 110.

¹¹⁷ Connell, 2009, s. 70.

ser på genuskillnaderna som naturliga innebär det att det väcker skandal när någon inte följer normen.¹¹⁸ Enligt genusperspektivet finns det flera maskuliniteter som förhåller sig till varandra, inte bara två konstruktioner. Därför kan genusteorierna öppna upp till en starkare individualism. Genom att understryka att flera identiteter existerar och att världen är nyanserad, kan teorierna öppna upp för nya möjligheter och i takt med modets utveckling öka männens involvering i mode. Det kan uppstå en polaritet inom den hegemoniska maskuliniteten - männen kan existera sida vid sida som genuspräglade praktiker.¹¹⁹ Analysen av dandyn och bloggarna är viktig i detta avseende, då de understryker att det finns parallella maskuliniteter som vill uttrycka sig genom mode. Genom att utforska modet som männen i våra exempel gör, visar de genom kläderna att maskulinitet är en kulturell konstruktion, inte något man får genom födseln. Androgynitet syntes bland både dandyn och modebloggarna i bilderna och talet om mode. Exempelvis yttrades detta i ambivalenta färgval, skönhet och androgynt kroppsspråk.

Detaljer och accessoarer var de ledande semiotiska koderna bland herrmodet under 1800-talet.¹²⁰ Accessoarer, eller utsmyckningar, är i analysen av dandyn och modebloggaren fortsatt centrala i mäns intresse för mode. Genom accessoarer har exempelvis dandyn kunnat separera sig och identifiera grupptillhörighet till andra dandys. Den samtida manliga modebloggarens viktiga attribut i relation till kläderna är just accessoarerna. Detaljbilder fotograferas och beskrivs i bloggarna för att exempelvis porträttera en ny väska, ett par skor eller en hatt, vilket bekräftar att utsmyckningen är en viktig del av klädernas helhet. Accessoarerna har en betydande roll för den personliga stilen och helhetsintrycket av kläderna. Tidsomfånget mellan dandyfenomenet och bloggfenomenet kan därmed tas i beaktande. Det har passerat två sekel sedan dandyn uppmärksammades, vilket är nära i tiden då begreppet den manliga avsägelsen myntades. Det är därmed intressant att dandyn som fenomen uppkom i en tid då teorin tog utgångspunkt i att alla män klädde sig likadant. Detta menar vi, är motsägelsefullt, då dandyn var en utsmyckad man och mån om sitt utseende. Eftersom det är två sekel mellan dandyn och bloggaren, bekräftas genom uppsatsen att hypotesen inte fullkomligt är aktuell, då de manliga bloggarna även värdesätter till exempel accessoarer i sitt stiluttryck. Om Flügel hade innefattat moderna genusteorier i sin forskning, hade möjligtvis begreppet den manliga avsägelsen aldrig införts.

¹¹⁸ Connell, 2009, s. 17.

¹¹⁹ Connell, 2008, s. 207.

¹²⁰ Vainshtein, 2009, s. 85.

Den borgerliga klädedräkten skulle bidra till demokratiseringen av modet enligt Flügel, men kan också medfört att kavajen har blivit ett plagg som symboliserar Flügelns enskilda maskulinitet. Eftersom kavajen historiskt återfinns som ett viktigt klädesplagg för dandyn och för samtida modebloggaren, kan kostymen verka som symbolik för den hegemoniska maskuliniteten. Dandyns och modebloggarens modeintresse tycks således accepteras, eftersom de förhåller sig till en norm, det vill säga att bära kavaj, för att få uttryck för sitt modeintresse. Genom att anlägga ett genusperspektiv på Flügelns teori kring den manliga avsägelsen, hade föreställningen om en demokratisk klädedräkt kunnat kompletteras. Eftersom männen enligt denna teori fick förhålla sig till samhällsnormer om hur man skulle klä sig för att utstråla likformighet, demokratiserades inte modet i den avsikten som Flügel menade. Med genusteorierna uppmärksammas det sociala förhållandet mellan män, vilket kan leda till en friare och mer demokratisk klädedräkt där flera olika maskuliniteter får ta plats och uttryckas. Dandyn och bloggaren manifesterar att det finns flera maskuliniteter som vill uttrycka sina identiteter genom sitt modeintresse. Den manliga bloggaren deltar exempelvis aktivt i ett offentligt modesamtal.

Rocamora lyfter fram bloggaren som en betydelsefull aktör i dagens modeklimat. Däremot framhäver hon inte fram den manliga modebloggaren.¹²¹ Framförallt diskuterar Kawamura att de som deltar i produktionen bidrar till att skapa en modeologi och bestämmer vad som ska bli mode. Modeologin utgår från att det existerar ett modesystem där olika aktörer samverkar för att upprätthålla och legitimera modet.¹²² Aktörernas roll som modespridare är betydelsefull för att det ska nå ut till konsumenterna, vilka slutligen tar till sig modet.¹²³ Modet drivs av aktörerna inom modebranschen, men även av individerna som väljer att anamma modet. Eftersom modet ständigt förändras har aktörerna möjlighet att kunna påverka det manliga modets spridning. Det är sedan bland annat upp till konsumenterna, det vill säga läsarna till bloggarna, att anamma modet. Kawamura väljer att förbise genusdiskussionen och nämner inte heller bloggaren som en aktör i sitt modesystem. Hennes beskrivning av systemet är dock flexibelt och tillåter ett flöde av nya aktörer och influenser, menar vi. Modebloggaren kan appliceras på Kawamuras modeologi.

¹²¹ Rocamora, 2011, s. 409.

¹²² Kawamura, 2011b, s. 117-118.

¹²³ Kawamura, 2011b, s. 125-127.

Talet om ett manligt mode, således en förmedling av ett modeintresse genom bloggarna, är viktig för att sprida kunskapen och alternativen om mode som fenomen till män. Ett mer uppmärksammat och öppet samtal om manligt mode kan påverka diskursen kring manligt mode i framtiden. Den manliga modebloggaren kommunicerar kontinuerligt sina modeuttryck och ett manligt mode, vilket kan spridas och skapa ett nytt mode bland män – ett mode att uttrycka ett modeintresse.

3. Avslutning

Syftet med kandidatuppsatsen har varit att analysera hur ett manligt modeintresse kommer till uttryck, trots tesen om den manliga avsägelsen. Dessutom problematiserade vi begreppet den manliga avsägelsen, vilket resulterade i att den kan nyanseras med hjälp av genusforskningen. Genusforskningen framhåller att genus och kön bör särskiljas för att inte ge upphov till generalisering av män, vilket vi upplever att tesen om den manliga avsägelsen gör. I ett samhälle där olika maskuliniteter vill uttrycka sig genom mode, är tesen om den manliga avsägelsen inte hållbar. Uppsatsens centrala frågeställning har berört den manliga avsägelsens påverkan på den historiska dandyn och den samtida modebloggaren ur ett modevetenskapligt perspektiv.

För att besvara frågeställningen om hur Dardel, Hansson och Wijks modeintresse uttrycks, utgick vi från semiotiska bildanalyser och kvalitativa textanalyser. Resultatet vi utläste är att männen är modeintresserade trots den uttalade manliga avsägelsen, och att det finns likheter samt skillnader i sättet männen uttryckte sitt modeintresse. Detta var ett resultat som Hedtjärn Wester också diskuterat i sin forskning. Därmed bekräftar vi genom vår uppsats att männen utsmyckade sig individuellt, utifrån att studera ett ytterligare samtida material, vilket fördjupar detta synsätt. Resultatet av analysen av dandyn Dardel var att han genom sin konst experimenterade med färg, form och design för att uttrycka dandyism, därtill sitt modeintresse, och inte enbart hur han klädde sig privat. Resultatet av modebloggarna skilde sig åt, då det visade sig att de uttryckte sitt modeintresse på olika sätt genom samma kommunikationsmedium. Hansson uttryckte sitt intresse bl.a. genom att kontinuerligt samtala kring mode skriftligen, medan Wijk uttryckte det visuellt.

I studien har tesen om den manliga avsägelsen analyserats i relation till genusvetenskapen, vilket resulterat i att den manliga avsägelsen kan nyanseras i förhållande till vårt empiriska material. Både dandyn och bloggaren gick emot den manliga klädnormen att klä sig enformigt. Vi menar att den manliga avsägelsen behöver revideras till samtida normer. Om en man identifierar sig med en annan maskulinitet, än den som Flügel förknippar till könet, ska han få uttrycka sin maskulinitet genom mode. Dandyn och bloggaren manifesterar att det finns flera maskuliniteter som vill uttrycka sina identiteter genom sitt modeintresse. Dandyn och modebloggaren är inte underordnade, eller anpassade till en hegemonisk maskulinitet. De är parallella och bygger på

individernas egna värderingar. Avvikande identiteter och maskuliniteter kan vidga betydelsen av mode som uttrycksmedel.

Vi anser oss ha funnit en ny infallsvinkel genom vår analys om att Nils Dardels modeintresse är tydlig i hans verk. Under uppsatsens gång upptäckte vi att dandyn uttryckte mode genom konsten. Färgerna och avbildningarna han använde sig av i sina målningar är mycket samtida med dandyismen. Därför samverkade konsten och modet på ett sätt som vi inte tidigare reflekterat över. Konsten är en plattform för uttrycksmedel. På grund av omfångets begränsning, tidsbegränsningen samt uppsatsens avgränsning fanns det inte möjlighet att utveckla analysen kring mötet mellan mode och konst. Modevetenskapen har tagit avstamp i konstvetenskapen, men i framtida forskning om dandyn hade konstvetenskapen kunnat betraktas ur ett modevetenskapligt perspektiv. Detta kan öppna upp för ny forskning kring manligt mode.

Kawamura har i sitt modesystem inte involverat bloggare som aktörer, ännu mindre involverat ett genusperspektiv. Vi vill lyfta fram betydelsen av ett genusperspektiv genom att ta avstamp från män och involvera dem i modesystemet. Under arbetets gång, har vi kommit fram till att mannen är viktig för det jämställda modet. Att involvera manliga modebloggare i modesystemet, anser vi, kan bidra till att spridningen av manligt mode ökar. Genom att ta hänsyn till manliga önskemål inom mode, samt ge männen mer utrymme till att uttrycka sig, kan en stor köpstark konsumentgrupp bemötas. Därför kan manliga bloggarnas roll som aktörer i modesystemet bidra med att sprida ett manligt mode och göra ett det manliga modeintresset decentraliserat.

Vi tycker att män som avviker från normen i tesen om den manliga avsägelsen, behöver beredas mer plats i den akademiska forskningen. Att medvetandegöra kunskap om fler maskuliniteter i förhållande till mode kan bidra till en förändring att mode inte bara anses vara en feminin angelägenhet, utan något som är fritt för sociala identiteter att använda som uttrycksmedel.

4. Käll- och litteraturförteckning

4.1 Digitala källor

4.1.1 Blogg

Hansson, M., blogg, Metromode (2015-03-20 - 2015-05-19) <http://www.martin.metromode.se>

Wijk, A., blogg, (2015-03-20 - 2015-05-19) <http://www.andreaswijk.se>

4.1.2 Ljudklipp

Avantime AB. (2015). Autoguide (Version 1.1.3) [Mobilapplikation]. Hämtad 2015-05-01
<http://itunes.apple.com>

4.1.3 Uppslagsverk

Björck, S. (2015) Dandyism, Nationalencyklopedin, uppslagsverk. Hämtad 2015-05-15
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/dandyism>

Dahlbäck, H. (2015) Nils von Dardel, Nationalencyklopedin, uppslagsverk. Hämtad 2015-06-04
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/nils-von-dardel>

Jansson, A. (2015) Blogg, Nationalencyklopedin, uppslagsverk. Hämtad 2015-05-09
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/blogg>

Sandström, S. (2015) En face, Nationalencyklopedin, uppslagsverk. Hämtad 2015-06-04
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/en-face>

4.2 Tryckta källor

Ambjörnsson, F. (2011). *Rosa: den farliga färgen*. Stockholm: Ordfront.

Arnold, R. (2001). *Fashion, desire and anxiety: image and morality in the twentieth Century*. London: I.B. Tauris.

Breward, C. (2003). *Fashion*. Oxford: Oxford University Press.

- Breward, C. (1995). *The Culture of fashion: a new history of fashionable dress*. Manchester: Manchester Univ. Press.
- Carleton. (1865). *Habits of Good Society - Handbook for ladies and gentlemen*. Boston: Harvard University.
- Carter, M. (2003). *Fashion Classics - from Carlyle to Barthes*. Oxford: Berg.
- Connell, R. (2008). *Maskuliniteter*. (2. uppl). Göteborg: Daidalos.
- Connell, R. (2009). *Om genus*. (2., utvidgade och omarb. uppl.) Göteborg: Daidalos.
- Connell, R. & Messerschmidt, J.W. (2005). Hegemonic masculinity?: rethinking the concept. *Gender & society (Online)*. (2005(19):4, s. 809-828).
- Craik, J. (2009). *Fashion: the key concepts*. Oxford: Berg.
- Dabner, D., Calvert, S. & Casey, A. (2010). *Graphic design school: a foundation course for graphic designers working in print, moving image and digital media*. (4. uppl.) London: Thames & Hudson.
- Dardel, N.V. (2014). *Nils Dardel och den moderna tiden = Nils Dardel and the modern age*. Stockholm: Moderna museet.
- Dardel, T. (1995). *En bok om Nils Dardel*. ([Ny utg.]). Stockholm: Cordia.
- Eriksson, Y. & Göthlund, A. (2004). *Möten med bilder: analys och tolkning av visuella uttryck*. Lund: Studentlitteratur.
- Flugel, J.C. (1930). *The psychology of clothes*. (3. impr.) London: Hogarth Press and The Institute of Psycho-Analysis.
- Goffman, E. (1979). *Gender advertisements*. London: Macmillan.
- Goffman, E. (2009). *Jaget och maskerna: en studie i vardagslivets dramatik*. (5. uppl.) Stockholm: Norstedts.

Hedtjärn Wester, A. (2010). *Män i kostym: prinsar, konstnärer och tegelbärare vid sekelskiftet 1900*. Diss. Lund : Univ.. Stockholm.

Holmberg, L. (2008). *Teorier om mode: stil som historiskt och teoretiskt objekt*. Stockholm: Carlsson.

Kawamura, Y. (2011a). *Doing research in fashion and dress: an introduction to qualitative methods*. (English ed.) Oxford: Berg.

Kawamura, Y. (2011b). *Modeologi: introduktion till modevetenskap*. (2. uppl.) Stockholm: Norstedt.

Lindgren, S. (2009). *Populärkultur: teorier, metoder och analyser*. (2., [rev.] uppl.) Stockholm: Liber.

Rocamora, A. (2011) Personal fashion blogs: Screens and mirrors in Digital Self-portraits. *Fashion Theory*, vol 15, nr 4. ss. 407-424.

Rose, G. (2012). *Visual methodologies: an introduction to researching with visual materials*. (3. ed.) London: Sage.

Sonesson, G. (1992). *Bildbetydelser: inledning till bildsemiotiken som vetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Steele, V. (1998). *Paris fashion: a cultural history*. (2. ed., rev. and updated). Oxford: Berg.

Vainshtein, O. (2009). *Dandyism, Visual games, and the Strategies of Representation*. I McNeil, P. (red.) *The Men's fashion reader* (ss 84-107). Oxford: Berg.

Veblen, T. (1998 [1899]). *The theory of the leisure class: an economic study of institutions*. Amherst, NY: Prometheus Books.

Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

5. Bildförteckning

Alla bildmått anges med höjd x bredd

Bild 1 Gouache på papper, *Självporträtt, 1923*, (1923) 49 x 34 cm, privat ägo.

Bild 2 Olja på duk, *Den döende dandyn* (1918) 140 x 180 cm, Moderna Museet.

Bild 3 Fotografi, *TODAYS LOOK* (2015) Metromode, Martin Hansson – *TODAYS LOOK*
<http://martin.metromode.se/2015/02/19/todays-look/> Hämtad 2015-04-20

Bild 4 Fotografi, Andreas Wijk - *HOPE* (2015) Personlig webbdomän
<http://andreaswijk.se/2015/03/29/hope> Hämtad 2015-04-20